Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эгтэмнай 1921 оной ...найрин 21-hээ гарана | № 182 (13671) | 1974 оной августын 6, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

ФОТО РЕПОРТАЖ

[Т]АЛГАЗЕЙН [Н]АБШАЛАН [Д]ЭЭРЭ

ҮНИНЭЙ ЛУГОВОД Дмитрий Михайлович Фёдоровой хүтэлбэрилдэг үбhэшэдэй звенодонь «Беларусь» түхэлэй хоёр, «ДТ-75» түхэлэй 2 трактор үгтэнхэй. hаябын дүнгөөр звеногой үбhэшэд 10 гектарай ногоо сабшажа, 502 центнер үбhэ hүрилөө, гектар бүриhөө 50 центнер үбhэ хуряагаа.

— Энэ жэл үбhэ ногооной ургаса яhала hайн. Хабартаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, хубхэнтэhэн газарайнь хүрьhэ борнойлhон байнабди. Тиихэдэ уhабхиhан газарыень хатаагаад, хяаг, хүсы үбhэнэй үрэhэ таряа hэмди,—гээд бригадир Жамбал Цыдыпович Цыбикмитов мэдүүлээ hэн.

Мүнөө дурсагдиигша звеногой үбhэшэд 65 гектарай сабшалан хуряаха түсэбтэй юм. Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэеэ унжагайруулангүй ябуулхын тула ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, сабшалга hүрилэлгэ хоёроо ехээр алгасалдуулхагүйе оролдоно

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тракторай шарга дээрэ үбhэ hүрилнэ. Түрүүшын hүринүүд.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.
Бэшүүрэй аймаг.
Калининай нэрэмжэтэ колхоз.

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Ямаршье хүдэлмэри, тииhээ тиитэрээ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса нэн түрүүн ажалай ямараар эмхидхэгдэhэнhээ, хүнүүдэй хэр эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр хүдэлhэнhөө сүм дулдыдадаг гээшэ aаб лаа.

Энээниие хараада абажа, манай ажахын дирекци, партийна организаци, мүн комсомолой эмхи ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие яажа эмхидхэхэб, хэн коммунист, комсомолецые хаана, ямар звенодо табихаб, социалис мүрысөө яажа эмхидхэхэб гэжэ уридшалан hайса бодомжолhон, хэлсэhэн, тодорхой хэмжээ абаhан байна.

Тиигэжэ отделени бүхэндэ үбhэшэдэй дунда партийно-комсомолой бүлэг бии болгогдоhон, звенонуудые даагшадаар диилэнхидээ коммунистнууд табигдаа. Агитаторнууд, политинформаторнууд звено бүхэндэ томилогдоо.

Эдэ бүгэдын ашаар колхоздо үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ яhала эмхитэйгээр эхилэгдээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Түрүүшын үдэрhөө 400 хүн үбhэндөө гараад хүдэлжэ байна. Тэдэмнай 22 звено болоно таhаранхай. Звенонууд гол түлэб трактортай, тэдэндээ шагтагалха элдэб оньhо машинатай, мүн мори унаа, гараар үбhэ сабшаха, хуряаха зэр зэмсэгшье үгтэнхэй.

Үбhэндэ ороhоорнай үсөөхэн үдэр үнгэрбэшье hаань, 1500 гаран гектар газарай ногоон сабшагдаад, 1079 га газарай үбhэн хуряагдажа абтаа гэхэ гү, али 15 мянга шахуу центнер үбhэн сомогдоо.

Илангаяа коммунистнууд И. И. Яковлев, Д. Н. Андреев, И. Ф. Степанов гэгшэдэй даадаг звенонууд ажалаа hайнаар эмхидхэжэ шадаа. Эдэнэр тус тустаа 700—800 центнер үбhэ hүрилөө.

Байгша ондо бүхы сабшалан дээрэhээ хамта 27 мянган центнер үбhэ соможо абаха түсэбтэйбди. Ондоогоор хэлэбэл, га бүхэнhөө 16—17 центнерhээ бага бэшэ үбhэн абтаха зэргэтэй. Энэ түсэб дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии гэжэ hанагдана.

Үбhэ хуряалгын хажуугаар витаминтай ногооной гурил татажа бэлэдхэхэ АВМ-0,4 агрегат үдэр hүнигүй хүдэлгэгдэжэ захалба. Даб дээрэ 50 тонно тиимэ гурил гаргагдаад байна.

Саашадаа ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа, бүхы үбhэеэ 20—25 хоног соо заатагүй хуряажа дүүргэхэ зорилготойбди.

И. СТЕПАНОВ,
Хяагтын аймагай «Родина» колхозой парткомой секретарь.

ТҮРЭЛ КОЛХОЗДОО ТУhАЛНА

Үхибүүдтэ ажалай амта танюулха, тэдэниие хүдэлмэришэ бэрхээр hургаха гэhэн тон харюусалгатай зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ hурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд ехэхэн үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Энээниие бэелүүлхын тулада 4—9-дэхи классуудай эдиршүүлhээ бүридэhэн hурагшадай үйлэдбэриин бригада Толтойн дунда hургуулиин дэргэдэ байгуулагдаhан юм. Мүнөө энэ бригада 4-дэхи жэлээ хүдэлнэ.

Тус бригадын гэшүүд байгша оной июлиин 16-haa набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ эхилээ hэн. Мүнөө үедэ hурагшадай хүсөөр 12.000 килограмм набша намаа бэлэдхэгдээд байна.

Тэрээнhээ гадна, hурагшадай үйлэдбэриин бригада 0,5 гектар дээрэ hонгино тариhан, таряанай 2.000 метр газар хорёолhон, кукузиын 25 гектар талмайн бүртаг үбhэ сэбэрлэhэн байха юм.

Тиихэдэ колхозой правлени, партком үхибүүдэй амарха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна гэжэ хэлэмээр. Хүмүүжүүлэгшэ Н. Д. Дылгерова, физкультурын багша С. Т. Цыбикова, бригадын бригадир О. Бондеева, комсомолой эхин организациин секретарь А. Молонова гэгшэд hурагшадай үйлэдбэриин бригадын гэшүүдэй дунда ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Мүн тус бригадын гэшүүд үбhэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эдэнэр Халбаантан гэжэ сабшалангhaa 700 центнер үбhэ сабшажа, түрэл «Восточные Саяны» колхоздоо тушааха гэhэн үялга абаа.

Мүнөө 4—7-дохи классудай 9 hурагшад түрүүшынхеэ хажуур гартаа барижа, аха нүхэдтэеэ үбhэндэ гаралсаба. hурагшад О. Бахшиханова, А. Молонова, Н. Бирбаева, Л. Петухова, Д. Замбанов, Д. Хоборков, Ю. Удахаев, В. Сотников, В. Молонов гэгшэд эрхим hайнаар ажаллажа, нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Түрэл колхоздоо туhа хүргэжэ байдаг Толтойн дунда hургуулиин hурагшадай үйлэдбэриин бригада эдэ үдэрнүүдтэ ниитын адууhа малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэлсэжэ, аха нүхэдэйнгөө хүтэлбэри доро эршэмтэйгээр ажаллана. Тиигэжэ эдэ эдир туhалагшад гансашье hуралсалдаа бэшэ, мүн колхозой ажал дээрэ шадамар бэрхээр хүмүүжүүлэгдэжэ байhанаа харуулна.

Б. БИРБАЕВ.
Түнхэнэй аймаг.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

ОРООhО ТАРЯА ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУДАА [З]АПОРОЖСКО ОБЛАСТЬ ДҮҮРГЭБЭ

Партиин XXIV съездын [шии]дхэбэринүүдые бодото [хэрэг д]ээрэнь бэелүүлэн, түсэбтэ [табан] жэлэй дүрбэдэхи, [тод]орхойлхы жэлдэ хүдөө [ажа]хын продуктнуудые [үйлэ]дбэрилхын, бэ[лэ]дхэхын түлөө социалис [мүрысөөн]дэ оролсон, Запо[рож]ско областиин хүдөө [ажа]хын ажалшад ороohото [у]ргамалнуудай үндэр баян [ур]гаса ургуулжа, эмхитэй [h]айнаар хуряан, ороohо та[ряа] гүрэндэ худалдаха уял[га]нуудаа дүүргэбэ.

1102 мянган тонно (67 [ми]ллионhоо үлүү пүүд) та[ряа] бэлэдхэлэй пунктнуудта [т]ушааба. Энэнь арадай [ажа]хын түсэбhөө нилээд [д]үүр. Шэниисэ, ешмээн [ба] ороohото бобово ургамал[нуу]дые тушааха түсэб үлүү[гөөр] дүүргэгдээ. Даабариhaa [д]үүр таряа тушаажа үр[гэ]лжэлhээр. Кукуруза ба [...]зотэ ургамалнуудые [х]уряада абахада, энэ жэлдэ [обл]астиин колхоз, совхозууд 1360 мянган тонноhоо бага бэшэ таряа гүрэндэ худалдахые хараална.

Ургаса хуряажа, ороohо таряагаа шэрэхэдэнь, промышленна предприятинуудай, транспортна ба бэлэдхэлэй эмхинүүдэй коллективүүд колхознигуудта, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ ехэ туhа хүргэhэн байна.

Колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, партийна, совет, хүдөө ажахын органууд ургаса хуряалгаяа түргөөр дүүргэхын, намарай тарилгаяа саг болзор соонь хэхын, намарай паар хахалхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ; адууhа малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэнэ; хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые үйлэдбэрилэн бэлэдхэхэ талаар түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ бата үндэhэ hуури табина.

(ТАСС).

[М]ЕНДЕЛЕЕВЭЙ ТАБЛИЦЫН 106-дахи ЭЛЕМЕНТ АБТАБА

[Д]УБНА. (ТАСС). Д. И. [Мен]делеевэй периодическа [сист]емын hүүл багта байдаг [тр]ансуранай элементнүүдэй [из]отоп[н]үүдые синтезлэхэ ба [шэнэ]жэлхэ программаар [ядер]на шэнжэлгэнүүдые хэ[дэ]г нэгэдэмэл институдта [хэ]дэг туршалганууд дүүрэ[б]. Хүдэлмэринүүдынь амжалтатай байгаа. Эрдэмтэдэй [мэдээ]жын ёhoop, 106-дахи [ато]мна номертой шэнэ элемент радиоактивна бутаралгаар абтаба гээшэ.

[...]онтэй дашарамдуулан, институдай директор академик Н. Н. Боголюбов ингэжэ хэлэбэ:

— Агуу ехэ химик Менделеев суута таблицадаа атомна шэгнүүрнүүдыень зүбөөр тайлбарилhан, элементнүүдтэ хооhон клеткэнүүдые үлөөhэн байгаа. Трансуранай элементнүүдые элирүүлхэ талаар шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Академик Г. Н. Флеровой хүтэлбэри доро институдай бүлэг эрдэмтэд энэ хүдэлмэри хэhэн байна.

КОМБАЙН ЗАhАБАРИЛАГДАНА

Юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ороohо таряанай үндэр ургаса гээлтэ хоролтодо оруулангүй, hайн шанартайгаар хуряажа абаха зорилготой Хүрбын совхозой механизаторнууд эртэнhээ бэлэдхэл хэжэ байнхай юм. Энээгүүр хура бороо багатай байжа, таряан болон бусад ургасада нилээд хохидол ушаруулаа. Гэбэшье hүүлэй үедэ ородоhон бороодо таряанай ургаса нилээд hэргэжэ, хүхэрэн харагдана. Таряа хуряалгада хэрэглэгдэхэ комбайн болоод бусад техникэ заhабарилагдажа эхилээ. Түрүү механизатор, коммунис ажалай ударник, коммунист Д. Доржиев, хүдөө ажахын институдай практикада ерэhэн студент Ж. Ванчинов гэгшэд комбайнуудые hайн шанартайгаар заhабарилна.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭНЭ

Ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үдэрhөө үдэртэ түргэн эршэдээ орожо байнхай. Аймагаймнай колхоз, совхозуудай ажалшад энэ харюусалгатай хаhадаа hайн бэлэдхэлтэйгээр орожо, жэлhээ жэлдэ улам олошоржо байгаа үхэр малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ эртэнhээ анхаралаа табяа гэжэ хэлэлтэй.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Хурамхаанай ажахынууд 247.931 центнер үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха түсэбтэй юм. Аймагай ажахынууд үнгэрэгшэ hарын тэнгээр үбhэндөө жэгдэрэн орожо захалаа. Үбhэ хуряалгын үедэ үдэр, час бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула хүдөөгэй ажалшад яhала оролдоно.

hаянай байдалаар аймаг дотор 22.643 центнер үбhэн хуряагдаа.

Байгша ондо Гааргын совхоз үбhэ хуряалгаяа эмхи гуримгүйгөөр захалба. Хахад hарын туршада эндэ 1870 центнер үбhэн сомогдоо. Эндэ бии байгаа дутуу дунданууды дары усадхахын тула аймгүйсэдкомой гэшүүд тиишэ ошожо, тэндэхи байдалтай танилсаба.

hүүлээрнь совхозой түб Арзгуун тосхондо аймгүйсэдкомой заседани болобо. Энэ заседанида аймагай түрүүлэгшэ И. Д. Дампилов, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник М. Х. Хабдаев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. О. Хорганов, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүд Н. Рябчиков, Ж. Б. Гармаев гэгшэд хабаадаба. Бии байгаа дутуу дунданууд, ажалаа яажа эмхидхэhэн тухайгаа эндэ болоhон заседани дээрэ отделенинүүдые эрхилэгшэд хөөрэжэ үгөө.

Үбhэ хуряалгын үедэ тус ажахыда химлесхозой, интернат hургуулиин, комхозой хүдэлмэрилэгшэд туhа хүргэхэhөө байха мүнөөшье болотор энэнээ захалаагүй байhaap. Үбhэ хуряалгада хүдэлгэгдэжэ байhан оньhон техникэ олоор эбдэрнэ, сагтань заhабарилха гэхэдэ, хэрэгтэй запасной часть олоор дутаадана гэжэ эндэ элирээ. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэл ажахынуудые хэрэгтэй запасной частьнуудаар хангаха хүдэлмэриие үшөө хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ тус ажахын мэргэжэлтэд эндэ болоhон заседани дээрэ мэдүүлбэ.

Бии байгаа дутуу дундануудаа дары усадхажа, ниитынгээ адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ ажалаа гуримтайгаар ябуулха талаар зохисотой хэмжээн баталан абтаба. Тэдэнэй дүүргэлтые аймгүйсэдкомой гэшүүд саг үргэлжэ шалгажа байха юм.

Үбhэ хуряалгада хүдэлжэ байhан ажалшадта худалдаа наймаанай, медицинын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд табигдаhан графигай ёhoop айлшалжа байха гэжэ эндэ хэлсэгдэбэ.

Г. ГАРМАЕВ.
Хурамхаанай аймаг.

ЗАВОДОЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Аймагай түб Закаменск хотын хилээмэнэй заводой хүдэлмэришэд байгша оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаhан байгаа. Тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула олонхи хүдэлмэришэд оролдосотой hайнаар ажаллажа байнхай.

Даабарита ажалдаа үнэн зүрхэнhөө хандажа, үйлэдбэриин hайн үрэ дүнгүүдые туйладаг хүдэлмэришэд энэ заводто жэл бүри олошорно. Заводой бараночна цехэй хүдэлмэришэн Вера Николаевна Зверева социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй тоодо ороhоор үнинэй. Энэмнай заводто хэдэн жэл соо хүдэлжэ, мэргэжэлээ эрхим hайнаар шудалhан хүн. Байгша оной түрүүшын хахадай үйлэдбэриин түсэбтэ даабари 137 процент дүүргэhэн байна. Тэрэнэй бүтээhэн продукциин шанар хододоо эрхимээр сэгнэгдэдэг болонхой.

Мария Тимофеевна Ларионова баhал энэ цехтэ хүдэлдэг юм. Даабарита ажалаа саг соонь, hайн шанартайгаар бүтээхын тула ехэ оролдолго гаргажа ябадаг. Энэ нүхэр энэ жэлэй январь-июнь hарануудай түсэбтэ даабариие 132 процент бэелүүлжэ, заводой түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо ябалсаhан зандаа.

Кочегарнуудай хэр зэргээр ажаллаhанhaa заводой бүхы хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин үрэ дүнгүүд нилээд дулдыдадаг байна. Энээниие hайса ойлгоhон, дүршэл ехэтэй кочегар Георгий Андриянович Жаркой завод соогоо магтаалтай ябана.

— Заводтомнай ажалша бэрхэ хүнүүд улам олошоржо байна. Тэдэнэр бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ бусад нүхэдтөө харуулжа, үйлэдбэриин шэнэ амжалтада уряална бшуу, — гээд заводой директор Будажаб Сандanoвич Дашеев омог дорюунаар хөөрэнэ.

С. ШАГДУРОВ,
заводой хүдэлмэришэн.

Захааминай аймаг.

БАРИЛГА ЮУНДЭ УНЖАГАЙРНАБ?

Барилгын организацинуудай хүдэлмэриин жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүд

Арадай ажахын шухала hалбари болохо капитальна барилгада жэл бүхэндэ ехэ мүнгэн зөөри hомологдоно, шэнэ барилга үргэн далайсатайгаар эрхилэгдэнэ. Капитальна hомололго ашагтай hайнаар хэрэглэхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбөөр хараалагдаhан барилгануудые саг болзор соонь ашаглалгада тушааха эрилтэ барилгашадай урда табигданхай.

Республикымнай барилгын организацинуудай коллективүүд энэ эрилтэ хэр зэргэ дүүргэнэ гээшэб?

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө, социалис уялгануудаа дүүргэхэ, шэнэ барилгануудые саг болзор соонь ашаглалгада тушааха гэжэ барилгашадай зарим коллектив оролдоно. «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи ПМК жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй Хүдөө ажахын барилгын министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн юм. Энэ трестын 589-дэхи, 466-дахи, 697-дохи, 1010-дахи ПМК-гай, 834-дэхи, 397-дохи, 559-дэхи барилга-хабсаралгын поездуудай, 34-дэхи мостопоездын, «Бурводстрой» трестын, 56-дахи мехколонной коллективүүд, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые дүүргээ.

Зарим коллективүүдэй түсэбөө, социалис уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ бодотоор тэмсэжэ, hайн дүнгүүдые туйлаhан байбашье, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ, шэнэ барилгануудые ашаглалгада тушааха хахад жэлэй түсэб бүхы дээрээ дүүргэгдээгүй байна. Жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүд барилгада горитой ехэ дутагдалнуудай бии байhаниие, барилгада бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдоhониие элирүүлэн харуулна.

Жэлэй түсэбэй ёhoop республика доторнай хамта дээрээ 272 миллион түхэригэй гол фонднууд, 250,3 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай, медицинын, культурно-ажаhуудалай олон барилга ашаглалгада тушаагдаха ёhотой юм. Хүдөө ажахын капитальна барилгануудта 100 миллион түхэриг hомологдонхой. Теэд бодото дээрээ энэ түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Үйлэдбэриин барилгануудые ашаглалгада оруулха түсэб 84 процентдэ хүргэгдөө. Жэлэй түрүүшын хахадай туршада 32,7 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай тушаагдаа гэхэ гү, али жэлэй түсэб оройдоо 13,0 процент дүүргэгдээ.

Хүдөө ажахыда зорюулагдаhан 100 миллион түхэригhөө 37 миллионнинь хэрэглэгдэhэн байна. Кабанскын нугаhанай фабрикын 2-дохи ээлжээнэй барилга хараалагдаhан графигhaa гээгдэнги. Загарайн бройлерна фабрикын барилга үргэдхэхэ хэмжээн абтанагүй. Мал ажалай томо комплекснуудые, мүн малай байра, хүдөө ажахын ондоошье барилга бодхожо, ашаглалгада тушааха хүдэлмэри нобшо удаанаар ябуулагдана.

Гол түлэб хүдөөдэ барилга эрхилдэг «Бурятцелинстрой» трестын барилгын организацинууд. оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннонууд ажал оньhожоруулха машина, механизмуудаа хангалтагүйгөөр хэрэглэнэ. Автотранспорт, экскаватор, бульдозер, башенна кранууд хүсэн соогоо хэрэглэгдэнэгүй. Мүн ажалай сагые хиидэ гээхэ ушар тохёолдоhoop. Иимэ шалтагаанhaa трест табан жэлэй үнгэрhэн 3,5 жэл соо ажалай бүтээсые түсэбөөр хараалагдаhан 28 процентын орондо миин 10 процентээр дээшэлүүлээ. 933-дахи, 466-дахи ПМК-да ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэгүй шахуу.

Түсэбөө дүүргэхэ, шэнэ барилгануудые саг болзор соонь барижа тушааха бүхы арга боломжонууд алишье организацида бии гэжэ сэхэ хэлэхээр. Теэд эдэ арга боломжонууд тон муугаар хэрэглэгдэнэ. Барилгые түсэблэхэ, хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ хэрэг хангалтагүй зандаа. Ажалай эмхидхэл hула. Барилгын талмайнууд хэрэгтэй түхеэрэлгэ, материалаар саг соогоо хангагданагүй. Энэл ушарhaa капитальна барилга гээгдэлдэ оронхой. Ондоо ямаршье шалтагаан эндэ үгы.

Буряадай барилгын үhравлени республикымнай эгээл томо организаци юм. Тэрэнэй ажалhaa барилгануудые хараалагдаhан саг болзор соонь ашаглалгада тушааха түсэбөө дүүргэhэнhээнь капитальна барилгын хуби заяан гол түлэб дулдыдаха байна. Энэ управлениин нёдондо жэлэй түсэб дүүргээгүй, энэшье жэлдэ дутагдалаа усадханагүй. Жэлэй түрүүшын хахадай түсэбөөр хараалагдаhанhaa 6,2 миллион түхэригөөр бага барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ. Управлениин мэдэлэй 12 организациин 6-ниинь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлээгүй, нёдондонойхиhoo муу үрэ дүнгүүдтэйгээр түрүүшын хахадые түгэсхэhэн байна. Управлени гэр байра бодхохо түсэбөө оройдоо 56 процент дүүргээ.

Барилгын материалнуудаар, хүдэлмэришэдөөр дуталдаха ушар управлениида бии юм бээз. Гэбэшье энэнь гээгдэлэй гол шалтагаан яашье бэшэ. Ажалай эмхидхэл ехэ муу. Ажалай сагые миин гээхэ ушар үсөөрнэгүй, харин олошоржо байна. Жэлэй түрүүшын хахад соо хүдэлмэриин 20 мянган үдэр миин hалаа гэжэ тодорхойлогдоо.

Түрүү онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, барилгашанай гол мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй дүй дүршэл дээшэлүүлхэ hуралсал ёhотойгоор эмхидхэгдэнэгүй. Барилга-хабсаралгын управлени бүхэндэ 2-3 бригадые Социалис Ажалай Герой Н. Злобиной дүй дүршэлөөр бригадна подрядта оруулха гэжэ хараалагдаhан байгаа. Зарим бригаданууд ажалай түрүү энэ дүй дүршэл хэрэглэнэ гэжэ тоологдоно. Теэд үнэн дээрээ түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ, бригадна подрядаар ажаллаха арга боломжо хүсэдөөр хангагдаагүй байhaap.

Шэнэ барилгануудта хабсаргамал хэрэгсэлнүүдые, мүн хирпиисэ, модон зүйлнүүдhээ гадна барилгын ондоо шэнэ материалнуудые хэрэглэхэ шухала юм. Теэд барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэд, гол мэргэжэлтэд (управлениинь начальник К. А. Восканянц, главна инженерынь Л. М. Людалун) энэ асуудалда ёhотой анхарал хандуулнагүй. Хирпиисын, поолой модон хабтагайнуудай орондо хабсаргамал зүйлнүүд, линолиум, модо-зомгооhоной плитэ гэхэ мэтэ багаар хэрэглэгдэнэ. Мүн барилгын асуудалнуудые инженерээ дээдэ хэмжээндэ шиидхэхэ, шэнэ барилга эрхилхын тула эртээнhээ hайнаар бэлдэхэ, барилгые зүбөөр түсэблэхэ талаар зохихо хэмжээ абаагүй hаа, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр ажалаа эмхидхэхэнь бэрхэтэй юм.

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Холбоолжоной уурхайн барилгада горитой дутагдал бии. Ерэхэ жэлдэ ГРЭС-эй хоёр агрегат ашаглалгада тушаахын тула хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэхэ, станциин гол байшан хабсарган табиха талмай бетоноор хушаха, байгша оной барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө 3—4 миллионоор үлүүлэн дүүргэхэ ёhотой юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула зарим тэды алхам хэгдэжэ эхилээ. Бетон холисо хэдэг заводой хүдэлмэри 3 халаанда эмхидхэгдээ. Дүй дүршэлтэй, тусхай мэргэжэлтэйшүүлэй хэдэн бригаданууд байгуулагдаа. Студентнүүдэй гурбан отряд эндэ ажаллана.

Гэбэшье барилгын талмай дээрэ эрид хубилалта хэгдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хахад жэлэй түсэб 76 процент дүүргэгдээ. Хүдэлмэришэдэй хамтын байра, hургуулиин байшан барилга ехэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Ажалай эмхидхэл hула, материально-техническэ хангалга зүбөөр эмхидхэгдээгүй байhaap. Техническэ хүтэлбэри hайжаруулагдаагүй. Энэ ушарhaa үлүү ехэ ажал хэгдэнэ, голодоhон гаргагдана.

Капитальна барилгада бии байгаа горитой дутагдалнуудые дары усадхаха эрилтэ табигдана. Энэ жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан бүхы барилгануудые ашаглалгада тушаахын тула ажалай эмхидхэл hайжаруулха, зун, намарай үедэ барилгашадай ажал 2-3 халаанда эмхидхэхэ, механизмуудые ашагтайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар дары хэмжээ абаха хэрэгтэй. Мүн барилгын ябасые саг үргэлжэ хинан шалгаха, түсэбэй дүүргэлтын түлөө бүхы коллективүүдэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые саг соонь элирүүлэн согсолжо, бүгэдэндэ мэдээжэ болгоhоной ашаар, мүн тэрэнэй нүлөө дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулжа, дээрэ дурсагдаhан дутагдалнуудые зайсуулхаар байна.

БАМ — мүнөө үе сагай барилга

БАЙГАЛ ДАЛАЙ—АМАР МҮРЭН

Манай уншагшад Байгал-Амарай шэнэ түмэр зам тухай, бүгэдэ арадай энэ барилгын проект тухай бүри гүнзэгыгөөр мэдэхые хүсэнэ. Үе үе болоод манай газетын хуудаһануудта энэ барилга тухай мэдээсэл толилогдодог юм, саашадаа шье толилогдожо байха. Мүнөө энэ барилга тухай дэлгэрэнгы найруулгые «Правда» газетэһээ абажа толилнобди.

Зураһан энэ картые харагты. Түмэр харгын зурыһ гараха газар мүнөө бүтүү бүглэ ой тайга, хүн зоной байрлаагүй хизаар мүн. Гансал Зей мүрэнэй эрьедэ барилгын тэмдэг харагдана: эндэ миллион 300 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанци баригдажа байна. Энэ станци 1975 ондо ашаглагдажа эхилхэ юм. Энергетигүүд энэ түмэр харгые хүндэлэн гараһан бусад гол мүрэнүүдые шэнжэлнэ. Үнэ сэн багатай элшэ үгэдэг томо станцинууд мүн дээдэ ба дунда Лено, Витим, Бурей мүрэнүүдэй эрьедэ баригдажа болохо.

Баригдажа байгаа энэ түмэр замые зубшаһан хизаар ой модоор баян юм. Энэ харгые зубшан, модо бэлэдхэлэй томо предприятинуудые бариха проектнүүд зохёогдожо эхилээ. Хабаровска хизаарта — Амгунь голой адагта оньһожоруулагдаһан гурбан томо леспромхоз байгуулагдахаар хараалагдана. Энэ карта дээрэ ерээдүйн станци Вели тэмдэглэгдээгүй, зүгөөр энэ станци модо бэлэдхэгшэдэй гол тосхониинь болохо юм.

Энэ түмэр зам Байгал далайһаа эхилээд Номгон далай хүрэтэр нэмжыһэн үргэн ехэ районой экономическа, социальна талаар түгэс хүсэтэйгөөр хүгжэхэ эхи табиха байна.

Ашагта малтамал бэдэрэгшэд ехэ нөөсэнүүдые маргааһаар сэгнэдэг гээшэ. Тиибэшье Зүүн Яхадай комплексно экспедициин главна инженер, СССР-эй Геологиин министерствын коллегиин гэшүүн Владимир Александрович Перваго энэ барилга шадархи баялиг тухай хөөрэхэдөө, тэрэниие Курска магнитна аномалитай, мүн бусад томо хэмжээнэй хэбтэшын нөөсэтэй сасуулна.

...Ерээдүйн станци Паминга дээрэ тогтожо хэлэлтэй. Эвенкнүүдэй тосхон байһан. Энэ тосхондо дүтэхэн зэдэй Удоканска хэбтэшэ олдоо юм. Энэ хэбтэшые геолог Екатерина Бурова олоо һэн.

— Энэ хадаа Советскэ Союзай зэдэй тон томо хэбтэшэ мүн, — гэжэ Владимир Александрович хөөрэнэ. — Энэ хэбтэшэ Джезказганска хэбтэшэтэй тэнтэй юм. Удоканиие тойроод зэдэй үшөө гурбан хэбтэшэ бии гэбэл: Хюльбан, Ункур, Красное.

Беркакит гэжэ гол дээрэ тиимэ нэрэтэй ерээдүйн станци байгуулагдаха. Түмэр зам эндэ ерэхэдээ, Зүүн Яхадай шулуу нүүрһэнэй хэбтэшэдэ хүрэхэ байна. Энэ шулуу нүүрһэнэй хэбтэшын нөөсэ олон арбаад миллиард тонно юм. Жэшээнь, Нерюнгринскэ хэбтэшын зузааниинь 50 метрһээ дээшэ болоно. Ойрын жэлнүүдэй туршада жэлдээ 10 миллион тонно шулуу нүүрһэ абаха карьер баригдаха юм. Мүн Сюльмаканска шулуу нүүрһэнэй хэбтэшэ олдонхой. Эндэһээ жэлдээ 6 миллион тонно шулуу нүүрһэн абтаха. Эндэхи байгаали металлурги хүгжөөхэ тон һайн эрхэ байдал байгуулланхай. Шулуу нүүрһэнэй хажууда Алданска провинциин түмэрэй рудагай тон ехэ хэбтэшэ бии.

— Тэрэнэй нөөсэ 20 миллиард тонно хүрэтэр юм, — гэжэ В. А. Перваго хөөрэнэ. Таежнодо олдоһон хэбтэшын 42 процентнь сэбэр түмэр юм. Энэ рудагай горитойхон хубиие ехэ ковшоор удхажа абахаар. Магнетитовэ рудагай хэдэ хэдэн хэбтэшэнүүд олдонхой гэбэл: Пионерское, Сивагли, Дёсовское, Олекма, Чары голнуудай адагта баригдаха түмэр замай хажууда магнетитовэ кварцинин хэбтэшэ нээгдээ. Энэ кварцит Криворожско кварцидтай адли юм. Эдэ нөөсэнүүд Алас-Дурна зүгтэ хара металлургиин томо эхи табижа үгэхэ байна.

Үшөө нэгэ хэбтэшэ тухай хэлэхэдэ болоно. Энэнь асбест мүн. Түмэр харгыһаа зүүлээд 25 километрэй зайда, Буряадай Республикын газар дээрэ, Молодежное гэжэ асбестын хэбтэшэ олдонхой. Һайн шанартай асбест. Молодежнодо рудник, шаржуулгын фабрика баригдахаар бэлдэгдэжэ байна. Байгал далайһаа зүүлээд никелиин хэбтэшэ бии. Мүн саашадаа молибденэй, вольфрамай, ртутиин хэбтэшэнүүд олдохоор хараалагдана. Тэрэшэлэн нефть болон газ бэдэрхэ ехэ арга боломжонууд нээгдэнхэй. Лено мүрэн ба Доодо-Тунгуска голой хоорондо нефть болон газай Ярактинска хэбтэшэ олдоо һэн.

Олон газарта аршаан булагууд, тэрэ тоодо халуун аршаанууд сохижо байдаг. Олон ондоо бодосуудтай эмшэлгын уһанай 40 гаран булагууд олдонхой. Нарзан, Мацеста, Карлово-Варай уһандал адли аршаанууд олон. Ерээдүйн эндэхи городууд болон тосхонуудай ажаһуугшад холо ошонгүйгөөр нютагтаа бэеэ эмшэлхэ аргатай байха. Олон курортнууд эндэ нээгдэхэ юм.

* * *

Байгал-Амарай түмэр харгын барилга тухай хөөрэжэ үгэхыень СССР-эй транспортын барилгын министр Евгений Федорович Кожевниковые гуйгаабди.

— Энэ шэнэ харгы Номгон далайн портнуудта хүрэхэ хоёрдохи түмэр замые нээхэ юм, тиигэжэ мүнөө байһан харгытай сасуулбал, ашаа шэрэлгые хэдэн зуун километрээр хороохо байна. Мүн эндэхи нютаг зоной материальна байдал һайжаруулгада, культурна хэмжээень дээшэлүүлгэдэ ехэ түлхисэ болоно үгэхэ. Тиимэһээ энэ түмэр зам экономическа туйлай ехэ удха шанартай болоно.

Харгын утань Усть-Кудһаа Комсомольск-на-Амуре хүрэтэр 3145 километр болоно. Энэ харгы мүнөө байһан түмэр харгынуудые: Тайшет — Усть-Кут, Комсомольск-на Амуре — Советская гавань гэжэ харгынуудые нэгэдүүлхэ байна. Гадна 180 километр утатай БАМ — Тында гэжэ түмэр харгы баригдахаар хараалагдана. Энэ харгы БАМ-ые транссибирскэ түмэр харгытай нэгэдүүлхэ. Хойто зүг тээшэ Тындэ — Беркакид гэжэ харгы баригдаха. Энэ харгы шулуу нүүрһэнэй Чульманска баян хэбтэшые ороной түмэр замуудтай нэгэдүүлхэ байна.

Энэ харгы үндэр, үргэн долоон дабааниие һэтэ гараха байна. Эдэ дабаануудай хоорондуур Номгон далай тээшэ түргэн урасхалтай олон тоото голнууд урдадаг юм. Харгын олон участогуудта газар хүрэнхэй, мүн газар хүдэлхэ, мульһэнэй хада рүгаа һолжорхо ушар үзэгдэдэг. Харгын зарим участогуудта үбэлдөө 60 градус хүрэтэр хүйтэн болодог.

Хадын хабшалнуудые, намаг газарые, үндэр дабаануудые дабахын тула 3200 шахуу элдэб янзын барилга, тэрэ тоодо түргэн урасхалтай голнууд дээгүүр 142 ехэ хүүргэ барихаар хараалагдана. Илангаяа хүрэһэн газарта, газарай хүдэлхэ райондо хүүргэнүүдэй һуури табихань илангаяа орёо хэрэг. Ехэ хүүргэнүүдэй бэень түмэр байха, харин баганунудынь — хабсаргагдамал түмэр-бетон зүйлнүүдһээ бүтээгдэхэ. Барилга хүнгэн шанартай, хабсаргагдамал зүйлнүүдһээ, тэрэ тоодо хүнгэдхэгдэһэн түмэр хоолойнуудаар хэгдэхэ юм.

Метро баригшад ехэ юумэ хэхэ байна. Хойто-Муйска дабаае 15 километр утатай туннель һэтэ харбаха юм. Байкальска туннелиин утань 7, Кадарска туннелиин утань 2 километр байха. Баруун тээһээ, Усть-Кудһаа Тында хүрэтэр баригдаха түмэр зам хоёр липитэй байха.

— Энэ харгын техническэ зэбсэг тухай хөөрэжэ үгыт.

— Энэ харгы мүнөө үе сагай шэнжэтэй, автомат түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагдаһан харгы болохо. Эндэ автоблокировканууд, диспетчерскэ албан байха. Энээнэй ашаар станцинууд дээгүүрхи ажал хүдэлмэриие холоһоо хүтэлбэрилжэ байха арга олгогдоно. Ашаа ехэтэй составуудые хүсэтэй тепловозууд түргөөр шэрэхэ юм. Түмэр замшад шэнэ түхэлэй вагонуудые, найман голтой цистернэнүүдые абаха байна. Харгые зубшан 200 станци, разъезднүүд баригдаха. Тэдэнэй томонь гэбэл — Усть-Кут, Нижнеангарск, Чара, Тында, Ургал, 74 шэнэ вокзалнууд пассажирнуудые угтажа байха. Эдэ барилганууд байгаалиингаа шэнжэдэ тааранги байха юм.

— Энэ харгы барилга дээрэ хэды хүн хүдэлхэб?

— Харгын хүдэлмэриие 35 мянган түмэр замшад, тэрэшэлэн бусад мэргэжэлтэд: врачнууд, багшанар, ажаһуудал хангалгын хүдэлмэрилэгшэд хэжэ байха юм. Тэдэнэр городой түхэлтэй шэнэ тосхонуудта ажаһууха. Томо станцинууд шадар 6—20 мянган хүн зонтой тосхонууд байгуулагдаха юм. Ерээдүйн сагта эдэ тосхонууд Зүүн Сибириин ехэ ба бага городуудай эхи табиха байна. Энээниие проект табидаг хүнүүд, барилгашад хараадаа абана.

— Барилга кадрнуудаар хэр хангагданаб?

— Байгал-Амарай түмэр замай барилга бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилга гэжэ нэрлэгдэнхэй. Мүн мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэд эндэ ерэнэ. 1975 онһоо эхилжэ, энэ харгы дээрэ 20 мянгаһаа үсөөн бэшэ залуушуул хүдэлхэ. Хүйтэн райондо, хүрэшэһэн газар дээрэ хүдэлхэ дүршэлтэй хүдэлмэришэд манда хэрэгтэй. 1975—1980 онуудай туршада сэрэгэй алба дүүргэһэн шофернууд болон механизаторнуудые абажа эхилхэбди. Жэлдээ 7 мянган хүниие абахаар хараална бди. Гадна профессионально-техническэ училищинуудые дүүргэгшэд, харгы барилгын элдэб янзын дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд манай барилгашадай зэргэдэ жагсаха юм.

— Һүүлшын асуудал: Байгал-Амарай харгыгаар түрүүшын поезд хэзээ ябахаб?

— Усть-Кут — Комсомольск-на-Амуре гэжэ харгые 1983 ондо барижа дүүргэхээр хараалагдана. Тиихэдэ түрүүшын поезд 1982 ондо ябажа эхилхэ. БАМ — Тында — Беркакит замаар 1978 ондо поезднууд ябажа эхилхэ. Энэ харгын барилга иимэ эрхэ байдалда баригдаһан харгын болзорһоо 5—7 дахин түргэнөөр хэгдэхэ байна.

* * *

Энэ түмэр харгы баригдажа эхилээ. Харгы барилгын ш у х а л а участогуудта ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ комсомолой бүхэсоюзна габшагай отрядай гэшүүд хүдэлнэ.

— Москвагай, Ленинградай, бүхы союзна республикануудай комсомолой түлөөлэгшэд мүнөө Шимановскада, Тындада, Усть-Кудта, Казачинскада, Звёздный тосхондо эрмэлзэлэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна, — гэжэ харгы барилгые шефтээ абаһан Центральна штабай түрүүлэгшэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **Д. Н. Филиппов** хөөрэнэ. Эдэнэр барилгын индустриин эхи табина, гэр байра барина, бүтүү шэрэнги ой тайга соо ерээдүйн тосхонуудай талмай бэлдэнэ. Эрхимүүдые нэрлэхэдэ иимэ: ВЛКСМ-эй XVII съездын делегат Владимир Мучициниие нэн түрүүшээр нэрлэхэ шухала. Владимир мүнөө Тындада бодожо байһан табан дабхар гэр барижа байһан бригадые толгойлно. Тэрэшэлэн Социалис Ажалай Герой Виктор Лакомов эрхим амжалтатай ябана. Энэ нүхэр комсомолой съезд дээрэ үгэ хэлээ һэн. Тэрэ нүхэртээ Тауры голой эрье дээгүүр зэрлиг тайга соогуур гараха харгын барилгын эхи табижа байна.

...Иигэжэ асари ехэ барилгын намтар эхилбэ. Энэ барилга зэрлиг ой тайгые һэргээжэ, Байгал далайһаа Номгон океан хүрэтэр нэмжыһэн үргэн ехэ хизаарта баяр баясхалантай, зол жаргалтай ажаһуудал асарха юм.

В. МОЛЧАНОВ.

Советүүдэй хүдэлмэри

ШУХАЛА ХЭРЭГ

ЯРУУНЫН АЙМАГАЙ ажалшад түсэбтэ табан жэлэй, тодорхойлхы жэлдэ адууһа малайнгаа тоо толгой олошоруулжа, ашаг шэмынь дээшэлүүлжэ, гүрэндөө мяха, һү, нооһо ехээр худалдаха гэһэн социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ, ажал хүдэлмэридөө бага бэшэ амжалта туйлажа байна.

Адууһа малай продукцинуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар 1974 оной түрүүшын хахадай туршада республикымнай аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай аймаг КПСС-эй обкомой, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг абаа һэн. Аймагаймнай ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 122 процент, һү 115 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо мяха—8 процент, һү—23 процент ехээр худалдаа. Нийтын малай тоо толгой нилээд олошороо юм.

Аймагаймнай хүдөөгэй ажалшад туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Адууһа малайнгаа тоо толгой бүри олошоруулхын, ашаг шэмынь дээшэлүүлхын түлөө шармайн оролдожо байнад. Мүнөө бүхы хүсэ шадалаа тэдэнэр нийтынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ зорюулнад. Малдаа һайн шанартай элбэг тэжээл бэлдээгүй бол, абаһан түсэб, уялгануудаа дүүргэхэнь тон бэрхэтэйшэг гэжэ тэдэнэр һайса ойлгоно.

Нийтынгээ адуу малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ арга боломжо аймагаймнай бүхы ажахынуудта бии. Үбһэ ногооной гараса муу бэшэ. Үндэр ургаса абахын тула аймаг дотор нилээд ехэ юумэ хэгдээ. Үбэл, хабарай үедэ нуга, сабшалан дээрэ 26900 тонно наг шэбхэ, 797 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа, 6025 гектар сабшалангай газар уһалагдаа һэн.

Мүнөө жэл аймагаймнай колхоз, совхозууд 27000 гектар сабшалан, 8112 гектар олон жэлэй, 16000 гектар нэгэ жэлэй таримал ногоо сабшажа, бүхы дээрэнь 47.270 тонно үбһэ, 3.925 тонно сенаж, 1470 тонно витамин ехэтэй ногооной гурил бэлдэхэ, 42390 тонно силос дараха ёһотой юм.

Тэжээл бэлдэлгэ богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула аймагаймнай колхоз, совхозууд эртэнһээ бэлэдхэл хэжэ эхилээ һэн. Июлиин 10 болотор аймагаймнай бүхы ажахынуудта үбһэ хуряалгын техникэ заһагдажа дүүрээ һэн. Бүхыдөө тракторай 300 косилка, 108 тармуур, бухалнуудые шэрэхэ 43 түхеэрэлгэ, болон бусад техникэ бэлдэгдээ һэн. Үбһэ хуряалгын техникэ илангаяа «Дружба» колхоздо (механигынь Г. А. Жданов), «Юбилейный» (механигынь А. И. Агафонов), «Сосновский» (механигынь В. К. Житихын) совхозуудта түргэнөөр, һайн шанартайгаар бэлдэгдээ. Тэдэнэр июлиин 3-да заһабарилгынгаа бүхы хүдэлмэри дүүргээ һэн.

Гэхэтэй хамта аймагаймнай ажахынуудта тракторай 15—17 тармуур, бухалнуудые шэрэхэ 19 түхеэрэлгэ, үбһэ сабшаха 25—27 косилка, һүри хаяха түхеэрэлгэ, косилкануудай хайша хурсалдаг 20 точила гэхэ мэтэ дуталдана. Колхоз, совхозуудай олон тракторнуудта резинэ хэрэгтэй болоод байна.

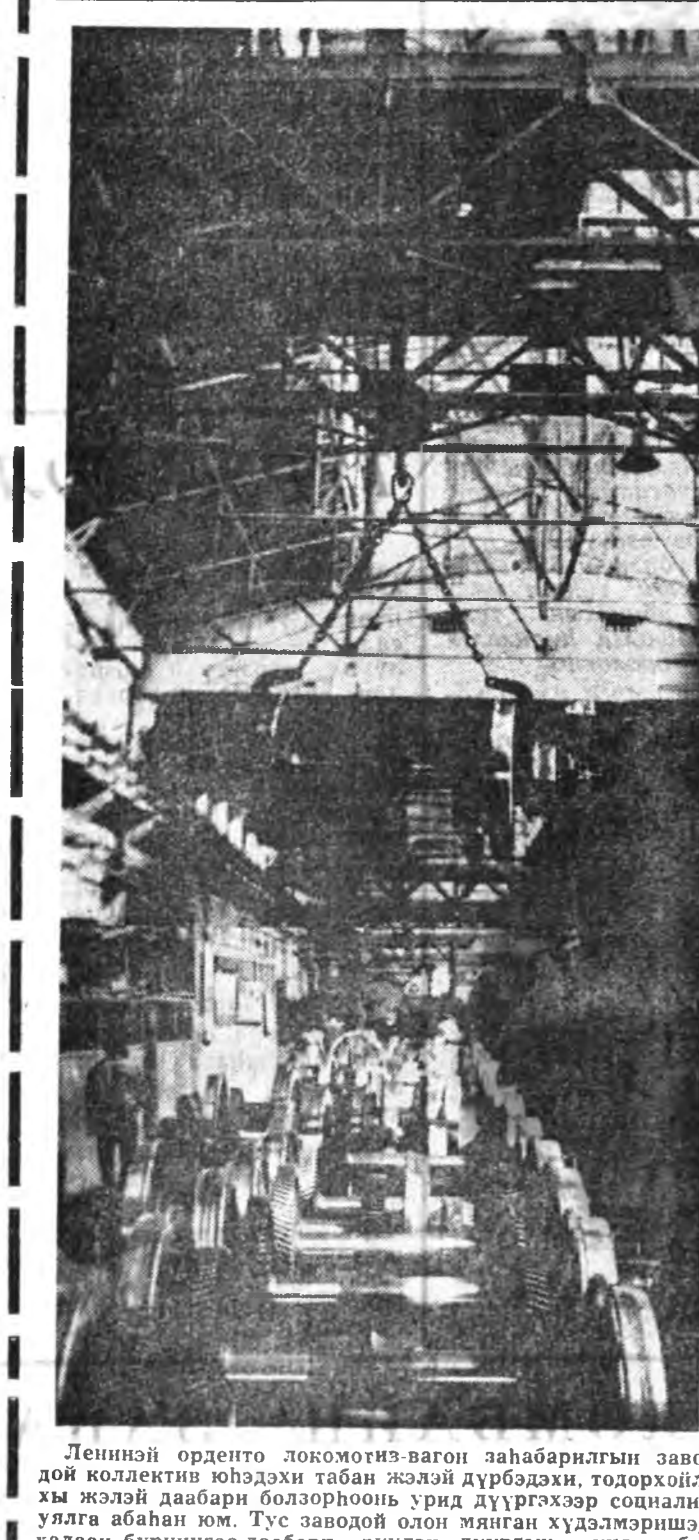
Тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэри богонихон болзорто дүүргэхын тула колхоз, совхозуудта ехэхэн туһа хүргэхэ бологдоно. Тиимэһээ аймагай Соведэй гүйсэдком сельскэ, сомоной Соведүүд организаци, предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые тэжээл бэлдэлгэдэ хабаадуулха талаар шухала хэмжээнүүдые абанхай.

Нийтын малда тэжээл ехээр бэлдэжэ абаха асуудал аймагай Соведэй гүйсэдкомой сельскэ, сомоной Соведүүдэй сесси болон гүйсэдкомуудай засед[аанууд] дээрэ харагдаһан, хэмжээ ябуулганууд [...] абтагдаһан юм. [...] предприяти, организ[аци] хи зургаануудай [...] вүүдэй хүсөөр мүн[...] 8 мянган центнер [...] 4600 центнер на[...] тэжээл бэлдэгдэхэ. [...] олон коллективүүд [...] совхозуудаар гаража [...] дынгөө даабарие д[...] эхилэнхэй.

Ажалшадые малай [...] бэлдэхэ хүдэлмэрида [...] тэйгээр хабаадуулха, [...] нэй дунда социалис [...] сөө үргэнөөр дэлг[эрүүлхэ] талаар илангаяа [...] (түрүүлэгшэнь А. А[...]милов), Нисэнгын [...] лэгшэнь Д. С. Ш[...] Үльдэргын (түрүү[лэгшэнь] В. В. Михалев) [...] сомоной Соведүүдэ[й] сэдкомууд ехэхэн хү[...] ябуулжа байна.

Мүнөө ажахы [...] сабшалан, поли дээр[э] зуугаад механизат[орнууд] колхознигууд, пред[приятинуудай] организаци, совхоз[...] эмхи зургаануудай х[...] рилэгшэд гараад, үб[...] наж, набшаһата тэж[ээл бэл]дэжэ байна. Тэдэни[...] далдаа наймаагаар, [...] цинскэ туһаламжаар [...] ха хэрэгтэ аймагай С[оведэй] гүйсэдком, тэрэнэй [...] гууд, сельскэ, сомо[ной Со]ведүүд ехэхэн ор[...] гаргажа байна.

В. ЖДА[...]
Яруунын аймагай Со[ведэй] гүйсэдкомой түрүү[лэгшэ]

Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаһан юм. Тус заводой олон мянган хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр бүтээсэ туйлана. Локомотив-хабсаралгын цехэй коллектив социалис мүрысөөндэ ходо илажа, жэлэй эхинһээ дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: локомотив-хабсаралгын цехэй мөөрнүүдые заһабарилдаг участогай хүдэлмэришэдэй ажаллажа байхань харагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨ[Н]

МАРТАГДАШАГҮЙ

ГЕОРГИЙ ФЕДОРОВИЧ КОКОРИНОЙ ажабайдалые гурбан хуби болгожо хубаамаар гээд һанагдана. Дайнай урдахи жэлнүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн, дайнай хойнохи жэлнүүд...

15-тайхан Георгий Кокорин трактористнуудай курса дүүргээд ажаллажа эхилбэ. 1931 он байгаа. Колхозууд эмхидхэгдэжэ, шэнэ байдалай үндэһэ һууринь тиихэдэ табигдаа һааб даа. Түрэл Кокорино тосхондонь Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз тогтобо. Гоша «Фордзон» түхэлэй трактор жолоодожо, мужаануудые хэтын хэгэдэ үгы болгоһон түрүүшын буразданууудай нэгые татаһан байгаа.

Тэрэ техникэдэ дуршалтай, бэлигтэй байшоо. Үни болонгүй түрүү трактористнуудай тоодо оролсодог болобо. Тиимэһээ арбан зургаатай болоһон хүбүүе Тохойн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд тракторна бригадые даагшаар табяа һэн. **Энэ тушаалдаа табан жэлэй хугасаа соо ажаллаа.**

Гансал өөрыгөө хараад хүдэлһэнһөө бригадые даагшаар ажаллахада хүндэшье, орёошье байшаба. Техникээ һайнаар хаража, заһабарилжа, тойронхи колхозуудай тарялангые саг соонь элдүүрилхэнь хүндэл һэн. Тракторнууд үсөөн, харин хахалха газар ехэ. Мүн хүнүүд бултадаа нэгэн адли байха гэжэ үгы ха юм. Тиимэһээ тракторист бүхэнэй абари зангые ойлгожо, хүнтэй тааража хүдэлжэ һураха хэрэгтэй байгаа. Эдэ бүгэдэдэ һуратараа яһалашье зобоо һааб даа. Тэд залуу наһанай омог, дорюун хүсэн ямархашье бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаха гээшэ.

Тэрэ табан жэл Георгий Кокориндо табин жэл мэтээр һанагдадаг. Тиихэдэ тэрэнэй ажалша шарай элирэн бэхижэһэн, һанал бодол, хүсэл эрмэлзэлынь болбосоронги болоһон байгаа.

1936 оной намар Георгий Кокорин сэрэгэй албанда татагдаа һэн. 15-дахи Кубанска морин сэрэгэй дивизидэ, һүүлдэнь, СССР-эй маршал болоһон Рокоссовскиин ударидалга доро тэрэ алба хэһэн байха.

1939 оной намар түрэл Кокорино тосхоноо бусажа ерэхэдээ дахин тракторта һуужа, 1942 он болотор ажаллаа.

ДАЙН... Манай совет арадта хэлэшэгүй ехэ тодхор аюул, хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдые асарһан, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй дайн. Георгий Фёдоровичой үеын зон ангиин тэмсэлэй дүлэтэ жэлнүүдые, түрүүшын табан жэлнүүдэй бэрхэшээлнүүдые дабаад, энэ дайнай үхэл соогуур гараа.

1942 оной хагсуу хүйтэн үбэл Георгий Фёдорович Кокорин түрэл нютагаа орхижо, хархис муухай этэгээдүүд, фашистнартай тэмсэхээ мордоо бэлэй.

Старшина Кокорин сапёрно взводой командир байһан юм. Үһан сэрэгэй десантнигуудтай дайсанай ара талада гаража, түмэр харгы дээрэ поезднуудые рельсһээнь халяан унагаадаг, хүүргэнүүдые тэһэлдэг бэлэй.

Удаань манай сэрэгэй фашистнарые баруун тээшэнь үлдэжэ эхилхэдэнь, немецүүдэй үлөөһэн үхэлтэ «бэлэгүүдые» оложо, аюулгүй болгодог байгаа.

— Бүхэли үдэртөө үхэлтэй ойро ябахадаа, минии нүүдһээ айхаяашье болишоһон мэтэ байхаш. Зүгөөр һүни унтаридаа ороходоол, тэһэрһэн минии ялас гэхые харан зүүдэлжэ, заримдаа үргэһэ нойршни таһалдашаха. Хүн гээшэ аюулда дададаг[...] гөөр үхэл гээшэдэ я[...] дадахагүйш. — гээд, [Геор]гий Фёдорович бодолго[...]лон хөөрөө һэн.

Тэрэ 1943 оной зун [...]таа. Ойрошог тэһэрһэн[...] рядай хүхархай баруу[н ...]лыень дайраа бшүү. Э[...]гэ гараһанайнгаа һүүл[...]руулжаа тэгүүлһэн [...] Арминн хойноһоо ур[...] дабшалсан, Ленингр[адай] областиин, Карелиин А[...]эй, Псковщинын, Лит[ва,] Латвиин, Эстониин ССР[...]дэй һуурин тосхонууды[...]зар дайдые дайсанай [...] һэн минэ, снарядуудһа[...]лөөлэлсөө.

1945 оной хабар[...] ухаандань бүхөөр ха[...] данхай. Дүрбэн жэл со[...]леэгдэһэн Агуухэ И[...] ерээ. Тиимэһээл хабар [...] ходо зүрхэниинь шэмш[...] шэмшэрээд абадаг ёһ[...]

Дурасхаал, дурас[хаал ...] Дайсанай минэһээ хос[...] нүхэдынь һанагдана. [...] нэр булта залуунууд [...] Залуу зандаа хэтын [...] үлөө. Теэд амиды [...] үлэһэн ши тэдэнэй [...] ажаһуунаш. Георгий [Фёдо]рович нюдэнэйнгөө ул[...] соо эжэлүүдгүй сугл[...] нёлбоһонуудые аршаад, [...] дамнай нэмжыһэн [...] далайе баяртай ха[...] шэртэн, намайе тэбэр[...]гад, саашаа ябана.

...ХҮНДЭ ХҮШЭР [...] дабаад, һандарһан а[...] далаа һэргээхэ зорилго [...]рэгшэдэй урда таб[...] Коммунист Кокорин ню[...] бусамсаараа үнөөхил [...] тораа жолоододог болоо[...]

— 1943 оной намар [...]тида абтаһан хүнби. [...] Пруссидэ Пиллау гэжэ [...]до байгаа бэлэйбди. П[...] ехэ байшан соо манай [...] сантна бригадын пар[...] хамтын суглаан бол[...] партийна билет намда [...] рюулагдаа һэн. Тиигээд [...] портын складуудые [...] нүүдһээ сэбэрлэжэ [...] һэмди. — гээд, Георгий [Фё]дорович хөөрэдэг.

1947 ондо Ворошил[овай] нэрэмжэтэ колхозой ко[...]нигууд тэрэниие түрү[...]шээр һунгаба. Хэды ш[...] хүшэр хүндэ ашаа эм[...]рээ даажа абаһанаа Ге[оргий] Фёдорович һайн ойл[...] һэн. Тиимэһээ үдэр һүни[...] унтаха ноиргүй колхозо[...] ажал хэрэг ябуулдаг б[...] Энэ тушаалдаа зургаа[н жэ]лэй хугасаа соо хү[...] байхадань. хаяа ха[...] һууһан гурбан багахан [...]хоз нэгэдэбэ. Тиигэжэ «[Ком]мунизм» колхоз бии [...] һон түүхэтэй. Нүхэр [...]рин түрүүлэгшын орлог[...] һунгагдажа, жэл тухай [...] соо ажаллаа.

Удангүй механизатор[...]дые МТС-үүдтэ сугл[...] гэһэн партиин ЦК-гай [...] тоол гаража, Георгий Ф[ёдо]рович тракторна бриг[адые] даагшаар табигдаа һэн. [...] гээд лэ хабар, зун, [...]лынь тракторта, намар [...] комбайнда хүдэлжэ, [...] 20 жэл үнгэрөө.

Коммунист, стахан[овец] коммунис ажалай уда[...] Георгий Фёдорович К[око]рин мүнөөшье ажалай [...] саалда жагсаһан за[...]

Георгий Фёдорович [...] түбшэн, номгон хүн, [...] шалхы, ажалайнь габ[...] гэршэлһэн гурэн түрын [...]дэ шагналнуудые ха[...] һуухадаа, хүн бүхэнэй, [...]хэтэнэй хуби заяан [...] таяа. Эхэ оронтоёо [...] холбоотой, тиимэһээ д[...] дээрэ түрөөд, зобожо, [...]жа, баярлажа, жаргажа [...]һан мүнхэ бэшэ хүн [...] мүр сараагаа ажабайд[...] үлөөнэ, энээгээрээл м[...]нэ гэжэ һанаа һэм...

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИ[...]
Улаан-Удын аймагай [...]
«Заветы Ильича» со[...]

КЛАВДИЯ Николаевна Карбаннова **хадаа Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын эрхим түрүү бүд нэхэгшэдэй нэгэн юм.**

Мүнөө Клавдия Николаевна август **һарын** түсэб дүүргүүтэй болоо. **Гэрэнэй гаргаһан** продукци түсэбөөр **хараалагдаһанһаа** дээгүүр сортоор хододоо **тушаагдадаг.** Түрүү бүд нэхэгшэ халаанайнгаа даабари 115 процент дүүргэнэ. Тиин Клавдия Николаевна юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, шиидхэхы жэлэйнгээ түсэб ноябриин 24-дэ дүүргэжэ, 948 метр бүдүүн утаһа алмаха гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **К. Н. Карбаннова.**

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

САГААН ЭДЕЭ ДЭЛБЭРҮҮЛЭГШЭД

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон аймагай ажахынуудай һаалишад үнгэрһэн зургаа һарын туршада горитой амжалта туйлаһанаа мэдүүлбэ. Энэ хугасаа соо колхоз, совхозуудай малшад Эхэ орондоо 47700 центнер һү тушаажа, хахад жэлэйнгээ даабариие 3800 центнерээр үлүүлээ.

Аймагай мэргэжэлтэд, һаалишадай мэдүүлһэнэй ёһоор, һү һаалинь гол түлэб июнь һараһаа ехээр дээшэлээ. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ ажахынуудай гүүртэнүүд бултадаа зуһалангаа гарамхай, үнеэдынь түхэреэн сүүдхын туршада мангадажа, гурба дахин һаагдадаг болоо бшуу. Мүнөө һаалишадай дүнгүүдые согсолон харахада, үнгэрһэн июнь һарада аймаг дотор үнеэн бүриһөө 234 килограмм һүн абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 34 килограммаар нэмэһэн байна. Тиихэдэ аймаг соо эрхимлэһэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө һарада 297 килограмм һү һаагаа. Тэрэшэлэн хахад жэлэй дүнгөөр Борьёогой совхоз үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1393 килограмм һү абаһан байна.

һү һаалиин эгээл дээшэлхэ үе — июль һара дүүрэжэ, август гараба гээшэ. Жэлэй хоёрдохи хахадта сагаан эдеэ бүри элбэгжүүлхын тула ажахынуудай һаалишад, мэргэжэлтэд горитой ажал хээ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ һарада бүхыдөө 14 мянган центнер шахуу һү гүрэндэ тушаажа, урдахи июнь һарын дүнгые 2 мянган центнерээр үлүүлээ. Богонёор хэлэхэдэ, жэлэй түгэсхэлдэ үнеэн бүриһөө 2 мянган килограмм һү абахаар хараалһан зорилгоёо лаб дүүргэхээр ажаллана.

Тэмэндэ согсологдоһон социалис мүрысөөнэй дүнгөөр XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Г. Д. Санзуевай даадаг 2-дохи, Торийн совхозой И. И. Тугариновай хүтэлбэрилдэг Хулдаадай гүүртэнүүд эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Соведэй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртөө. Эдэ гүүртэнүүд үнгэрһэн хугасаа соо һү һааха түсэбөө 122,5—123 процент дүүргэжэ, үнеэн бүриһөө 1195—1219 килограмм һү абаһан байна.

Бүхыдэнь абажа харахада, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хахад жэлэй туршада 3337 центнер һү гүрэндэ эльгээжэ, нёдондоной энэ үеынхиһөө 26 процентээр ехые тушаагаа. Түрүү һаалишад Д. Чагдурова, С. Цыренжапова, Ц-Д. Дашицыллова гэгшэд үнеэн бүриһөө үдэртэ 8,5—9 килограмм һү абана. Тиихэдэ Доодо-Үшөөтэйн гүүртын 10 һаалишадай наймаанинь хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлээ. Мүнөө тус ажахын фермэнүүдэй малшад, һаалишад В. Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звенодо ээлжээлэн ошожо, малайнгаа тэжээл бэлэдхэлсэжэ байнхай.

Түрүү һуури эзэлжэ, «Заречный» совхозой түбэй гүүртын коллективые социалис мүрысөөндэ урпһан Торийн совхозой Хулдаадай фермын һаалишад байгша ондо үнеэн бүриһөө 2000 шахуу килограмм һү һаахаар түсэблэһэн юм. Тиин һүүлэй дүнгөөр тус гүүртын һаалишад урдаа хараалһан зорилгынгоо гурбанай нэгэ хубиие бэелүүлээд байна. Аймагай мэдээжэ һаалишан А. Бекетова урда мэтэ мүрысөөнэй манлайда ябаһаар. Тэрэ хахад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1460 килограмм һү абаһан байна.

В. КЛОЧИХИН.

Таниие ямараар ханганаб?

БУЛТАНАЙ ЗОРИЛГО

Республикымнай ниислэл Улаан-Удэ хото жэлһээ жэлдэ улам түргэнөөр ургана. ...йрын гэрнүүд олоор баригдана. Шэнэ айлнуудай тоо ...рно. Ажалшад эртээн... түлеэ залһаяа бэлдэжэ ...аана. Улаан-Удэ хотын ажалшадые түлеэгээр, шулуун ...рһээр дутамаггүй хангахын тула Буряадай түлишын ...влениин гортопой коллектив ехэхэн оролдолго гаргадаг.

...йһоо асарагдаһан модо түргэнөөр отолжо, ажалшадта ...лдаха гэһэн зорилготой... һүүлэй сагта ехэхэн ...лмэри хэжэ байнабди. ...нуудһаа модо буулгаха, ...хо, хахалха хүдэлмэри ...оньһожоруулаабди. Ото...оһон түлеэ өөрынгөө ...ктор, машинануудаар бүхэнэй газаань буулга... үгэдэг заншалтай бо...хойбди.

Мүнөө манай коллектив «...арусь» түхэлэй долоон ...тортай. Холо ажаһуудаг ...нуудта автомашинаар тү...зөөнэбди. Модо буулгаха, ...хо, хахалха хүдэлмэри ...ьһожоруулһанай ашаар хү...мэришэдэй тоо үсөөрөө, ...лай бүтээсэ дээшэлээ. Мү... манай предприятида 220 ...эй орондо 180 хүн ойһоо ...агдаһан модо түлеэн бол...о, ажалшадтаа эльгээнэ. ...жалаа зүбөөр эмхидхэхэ, ...ьһон техникэеэ бүтээсэ ехэ...ээр ашаглаха хэрэгтэ ехэ ...арал хандуулагдана. Олон ... манай коллектив соо хү...һэн ажалай түрүүшүүлэй ...дүршэлые бэшэнэй дун... тарааха гэжэ эрмэлзэ...ди. Социалис мүрысөөнэй ...һара бүри согсолжо, эр...шэдтэ мүнгэн шан, үнэ...лэгүүд барюулагдана.

...инэй хүдэлмэришэн ... Волчков залуу па...һаа манай коллективтэ ...лана. Тэрэнэй эсэгэнь ...нь манай гортопто хүдэл...юм. Мүнөө пенсидэ гаран...нууд. Петр Алексеевич ...даа харюусалга ехэтэй...хандадаг. Стандартын ...р модо тайража, түлеэн ...охо гэһэн шухала зорил...хүдэлмэришэн бүхэнэй ...а табидаг. Тэрэнэй даадаг ...лексно бригадада 35 хүн ...огдоно. Эдэнэр вагонууд... модо буулгаха, отолхо, ...лха, машина, трактор...дта түлеэ ашаалха хүдэл...и хэдэг. Халаан бүриингөө ...ари 10—15 процентээр ...улэн дүүргэжэ шадана. Петр Алексеевич Волчков ...лаа эмхидхэхэдээ яһала ...кэ болонхой. Тэрэнэй ха...н соо трактор, машина...д, вагонууд чиин байдаг... Эдэнэр оньһон техникэеэ ...эсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ... гаргашатайгаар ехэ про...ци гаргана бшуу. Петр ...сеевичэй хүтэлбэрилдэг ...гада соо даабаряа дүүр...гүй хүн угы юм. Тэрэ ...өө габшагай шангаар хү..., түрүү ажалай үльгэр ...эа харуулжа ябадаг. Энэ ...дын коллективтэ «Ком...ис ажалай», «СССР-эй ...жэлэй нэрэмжэтэ бригада» ...н нэрэ солонууд олгогдо.... Петр Алексеевич Волчков ... жэлэй туршада эдэбхи ...лтэйгээр хүдэлжэ бай...ингаа түлөө Ленинэй ор...ор шагнагдаһан юм.

Т. И. Ткачевой бригадын коллектив ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула ехэхэн оролдолго гаргадаг. Хүдэлмэришэдэйнгөө дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Энэ бригадын коллектив халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Бригадир Т. И. Ткачев туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхажа, мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэһэн эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэйнгөө урда табина.

Ажалшадай захилые түргэнөөр дүүргэжэ, болзор соонь түлеэ буулгахын тула түлеэнэй складуудые даагшад ехэхэн хубитаяа оруулалсана. Нэгэдэхи складые даагша Валентина Николаевна Житненкын нэрэ дурдангүй гарахын аргагүй ха. Валентина Николаевна Житненко ажалшадай захил абадаг. Хэлсэһэн болзор соогоо түлеэень буулгахын тула ехэ эдэбхи үүсхэл гаргадаг. Хаана түлеэ буулгахаяа эртээнһээ түсэблөөд, ажалаа эхилдэг заншалтай. Хүдэлмэришэдтэ хэхэ ажалыень даалгажа үгэдэг. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ бригадирнуудтаа туһалжа байдаг.

Манай гортопой хүдэлмэришэд оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, эбтэй зэтэйгээр хүдэлнэ. Энээн дээрэһээ ажалшадта түлеэ, шулуу нүүрһэ худалдаха даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид декабриин 25-да дүүргэхээр уялга абаа һэмди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула яһалал оролдожо байнабди.

Байгша оной долоо һара соо 490 мянган түхэригэй продукци худалдаха даабаряа 577 мянганда хүргэһэн байнабди. Ажалшадай захилые долоодохи наймадахи үдэртэнь дүүргэдэг болонхойбди. Нэгэдэхи кварталай дүнгөөр манай коллектив социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзай обкомой хоёрдохи мүнгэн шан абаа һэн. Манай коллектив хоёрдохи квартал соо бүри эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, ажалшадта түлеэ худалдаха даабаряа болзорһоонь 10 хоногоор урид дүүргээ һэн.

Гурбадахи квартал соо хэхэ юумэмнай үшөөл ехэ. Юуб гэхэдэ ажалшад эгээл энэ саг соо түлеэгээ бэлдэдэг заншалтай. Бидэнэр хэрбээ хоёрдохи квартал соо 15 мянган кубометр модо худалдаһан һаа, гурбадахи квартал соо 18 мянган кубометр модо ажалшадай газаань буулгажа үгэхэ болонобди. Иимэ зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байнабди. Июль һарын даабари табан хоногоор уридшалан дүүргэгдээ. Август соо бүришье шангаар хүдэлхэ болонолди даа. Хүдэлмэришэднай энэ бүхы хараа зорилгоёо бэелүүлжэ, ажалшадай эрилтые бүри һайнаар хангадаг болохо бээ гэжэ найдуулха байнаб.

М. НИХЛАНОВ,
Буряадай түлишын управлениин гортопой директор.

ХЭМЖЭЭ АБХУУЛБА

...мэр замай Татаурово стан... вагонууд хэмһээ үлүү ... баригдадаг байба. Арадай ...агшадай тэндэ ошожо шал...ада, энэ жэлэй зургаа һа... туршада вагон бүхэн 7 ...үү час болзорһоо үлүү ба...һан байба.

...нэй гэмээр вагонууд иимэ ... баригдадаг байгааб? Вагон...дта ашаа тээхэ гү, али ...евь буулгаха газарта 6 ...н часай туршада абааша...үй байшоо. Тиихэдэ ашаа... буулгаһан вагонууд сэ...ргэдэнгүй, мүн сэбэрлэгдээд ...шиһаа ябуулагдангүй ба... хэдэн час баригдадаг һэн.

Вагонуудые түргөөр сүлөөлхэ хэрэгтэ станциин хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа табидаггүй байшоо.

Вагонуудые саг соонь сүлөөлхэ хэрэгтэ гансашье станциин хүдэлмэрилэгшэд зэмэтэй бэшэ байһаниинь элирбэ. Тэндэхи диспетчернүүд ажал хүдэлмэридөө баһал хайша хэрэгээр хандадаг байба.

Арадай хинагшад элирүүлһэн дутагдалнуудаа түмэр замай отделениин ашаа шэрэдэг таһагта соносхоод, дары хэмжээ абаха эрилтэ табиба.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ЭСЭГЭ ОРОНОО хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ дүүнэрэйнгээ эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэн, Доржо, Гатап, Шагдар гэжэ гурбан дүүнэрэйнгээ байлдаанай гал дүлэн соогуур баатарай үхэлөөр унаһан тухай Бояновтанай эгээн ехэ эгэшэ — союзна тусхайта пенсионер Вера Ринчиновна Боянова хөөрэһэн байна. Манай штатнабэшэ корреспондент О. Б. Цыбиков тэрэнэй хөөрөөе тобшо тэдыгээр бэшэжэ абаад, уншагшадай анхаралда табина.

Хэншье, юуншье мартагдаагүй

ЭСЭГЫН ХҮБҮҮДЭЙ БААТАРШАЛГА

Баргажан голой хойто бэедэ оршодог Улюкчикан нютагай хүн зон ажалша бэрхэ байһаараа хэр угһаа холуур суурхадаг. Манай эхэ, эсэгэ Ринчин, Цырма Бояновтан олон үхибүүдтэй, үнэр баян эндэ ажаһууһан юм. Тэдэнэр үхибүүдээ ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэн, «хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада» хүргэхэ гэжэ оролдодог һэн. Тиимэһээ ажалда абьяастай, һүбэлгэн бэрхэ юһэн үхибүү хүмүүжүүлжэ шадаа.

Эсэгэмнай — Ринчин Боянов хүндөөр үбшэлжэ, 1939 ондо наһа бараа бэлэй. Энэ үедэ би өөрөө медицинскэ институтда һуража байгааб. Шагдар дүүмни сэрэгэй-ветеринарна академи дүүргээд, Улаан Армида алба хэжэ байгаа. Бэшэ дүүнэрни түрэл нютагтаа ажаллажа, һуража байһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ Доржо дүүмни Эхэ оронойнгоо баруун хилэ дээрэ сэрэгэйнгээ уялгата алба дүүргэжэ байһан. Тиимэһээ 1941 оной июниин 22-то фашис дээрмэшэдтэй нюур нюураараа уулзажа, байлдаанда орохо баатай болоһон юм. Житомир хото шадар болоһон хатуу шэрүүн байлдаанда тэрэ баатарай үхэлөөр унаһан байха юм.

Гатап дүүмни 1940 ондо дунда һургуули дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилһэн. Эсэгынгээ наһа барaһанай һүүлээр тэрэ 20 наһа гүйсөөгүйшье һаа, гэр соогоо эгээн ахань болоод үлэбэ. Дайнай эхилһэн жэлдэ Гатап комсомолой Баргажанай райкомой секретаряар һунгагдаба. Тиин комсомолой 19-тэйхэн ударидагша гүрэн түрын шухала асуудалнуудые шиидхэлсэхэ ушартай болобо. «Бүхы юумэ фронтдо, бүхы юумэ илалтын түлөө» гэһэн уряа доро аймагай ажалшадай, илангаяа залуушуулай бүхы хүсэ шадал элсүүлдэг һэн. Комсомолой суглаануудай, митингнүүд дээрэ ходо үгэ хэлэдэг байһан. Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлдэхэлдэ залуушуулай хабаадалсаха, тэдэнэрэй дайшалхы зорилго тухай комсомолой суглаан дээрэ Гатабай элидхэл хэжэ байһые элихэнээр һанадагби. Дайнай байдал тухай хэлэхэдээ, орон дээгүүрнай һүрөөтэй муухай үүлэн бөөгнэржэ байна, совет бүхы арадай һанал бодол, хүсэ шадал хархис дайсание үй бута сохихо хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглээ һэн.

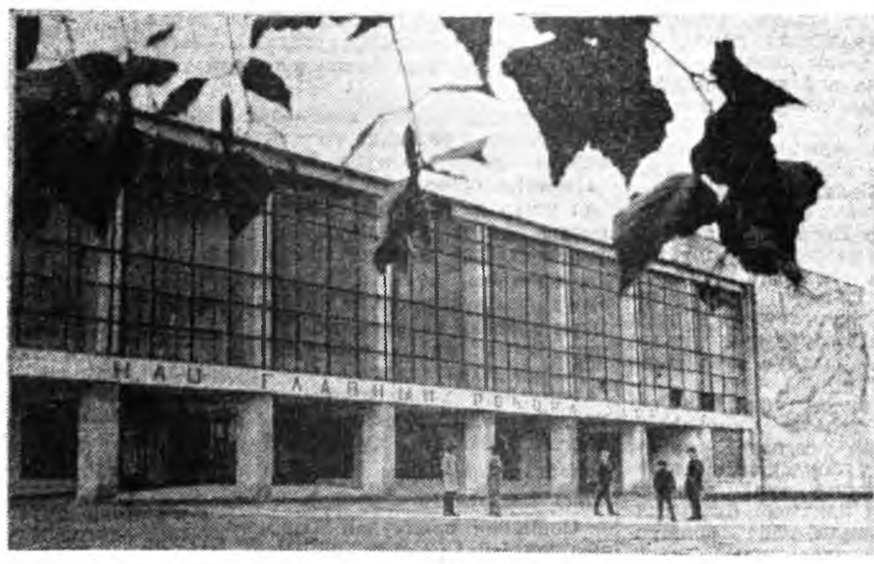
Удангүй Гатап һайн дураараа армида ошоо бэлэй. Түрүүшээр сэрэгэй училищида һуража, лейтенантын нэрэ зэргэтэй болоод баруун фронт эльгээгдэжэ, Смоленск шадар баатарай үхэлөөр унаһан байха юм.

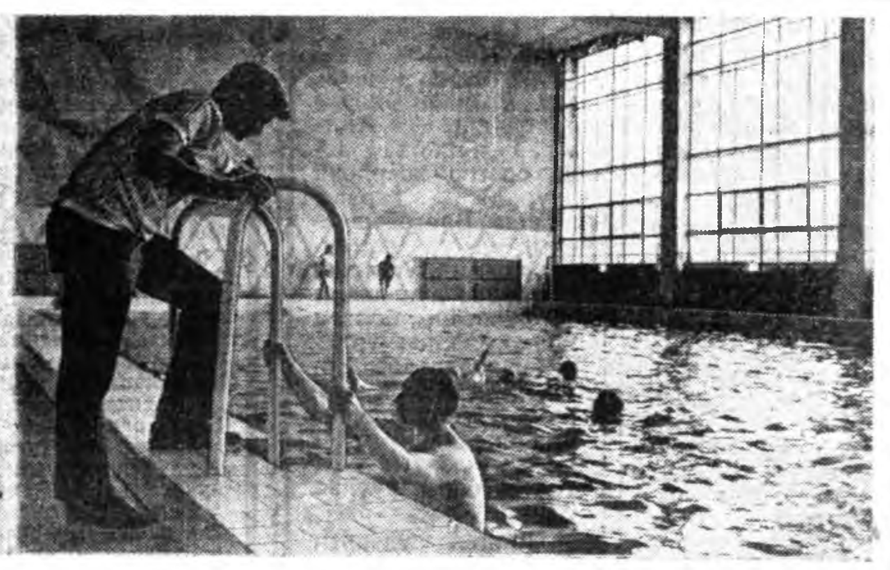
Шагдар дүүмни 1942 оной эсэс багаар морин сэрэгэй дивизиин ветеринарна албанай начальнигаар томилогдоод, Сталинград шадарай фронт эльгээгдээ һэн. Подполковник нэрэ зэргэтэй энэ дүүмни сэрэгшэдые ямаршье байлдаанда орохоор бэлэн байхаар хүмүүжүүлхэһээ гадна, моридые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха, тобир тарганаар байлгаха, үбшэ хабшанда нэрбүүлхэгүй уялгатай байһан. Сталинград шадархи байлдаанай түлэг дундаа ябажа байтар 1942 оной үбэл тэрэ баһал баатарай үхэлөөр унаа һэн.

Ингэжэ гурбан хүбүүгээ алдаһан эхэдэмни, гурбан дүүгээ алдаһан намда ямар хүшэр хүндэ байгаа гээшэб? Хэлэхэ гэхэдэ, үгэшье олдоногүй. Теэд яахаб, Эхэ оронойнгоо түлөө, ерээдүйн жаргалай түлөө тэмсээ гэжэ һанахадаа, сэдьхэлээ дарадаг байгаабди.

Дүрбэдэхи дүү — Шагжа 1943 ондо 18-яа хүсэхэдөө, сэрэгэй албанда татагдаба. Империалис Япондо эсэргүү дайнай эхилхэдэ Шагжа минометно отделение командалжа ябаа. Хайлар город шадар болоһон байлдаанда эрэлхэг зоригтойгоор тэрэ тэмсэжэ, «Дайшалхы шэн габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаба.

Мүнөө Шагжа дүүмни капитан нэрэ зэргэтэй болонхой, нэгэ хотодо ажаһууна, ажаллана.

АМАРАЙ ОБЛАСТЬ. Комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилга дээрэ хабсаргалгын болон бетон шудхаха хүдэлмэринүүд үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Алас-Дурна зүгэй гидроэнергетикын түрүүшын энэ барилга 1975 оной һүүлдэ элшэ хүсэ үгэжэ эхилхэ. Тиихэдээ станци жэл бүри Алас-Дурнын арадай ажахыда 5 миллиард тухай киловатт-час хүсэ үгэхэ байна.

Зейскэ ГЭС-эй барилгашадта Спортын ордон һаяхана баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. (зүүн зурагта). Баруун таладань — тренер В. Костиков тамаралгын секцидэ ээлжээтэ хэшээл үнгэргэжэ байна. 500 гаран хүн энэ секцидэ ябадаг.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

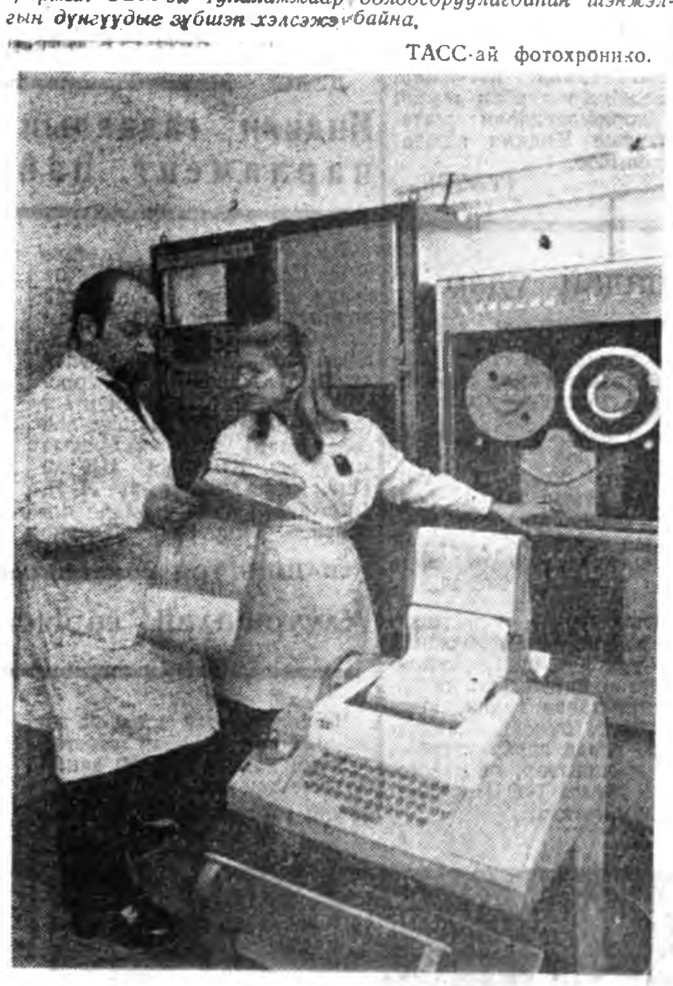
МОСКВА. Элүүрые хамгаалга, медицинскэ эрдэм хүгжөөлгэдэ, мүн кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар габьяатай байһанайнгаа түлөө Москвагай научно-шэнжэлэлгын рентгено-радиологическа институт СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа.

Институдай хүдэлмэрилэгшэд үбшэ тодорхойлон таниха ба эмшэлхэ рентгенологическа онол аргануудые шэнжэлжэ, нэбтэрүүлхэ, мүн шэнэ аппаратура болон түхеэрэлгэ байгуулха хэрэг эрхилдэг юм.

Тус институт 50 жэлдэ хүдэлжэ байхадаа, ехэ бүлэг эрдэмтэдые, дээдэ мэргэжэлтэй конструкторнууд болон технологуудые бэлэдхэжэ гарга. Мүнөө үедэ 120 научна хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо медицинын эрдэмэй 14 доктор, 72 кандидадууд эндэ хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: радиоизотопно диагностикын таһагта медицинын эрдэмэй кандидат Ю. И. Науменко болон программист-математик Г. А. Левина «Хьюлетт-Паккард» (США) гэжэ фирмын ЭВМ-эй туһаламжаар болбосоруулагдаһан шэнжэлгын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

„БАЙГАЛ“ ЖУРНАЛАЙ 4-дэхи НОМЕР

«Байгал» журналай дүрбэдэхи номер һаяхана хэблэлһээ гаража, уншагшадта тараагдаба.

Журналай хуудаһа ирахатайгаа сасуу графическа уран зураг хужарлан харахат. Монголой уран зурааша Д. Пушкин энэ бүтээлээ «Эдир наһан» гэжэ тон зүб нэрлээ. Энэнь мүн баһа онсо өөрын удхатай. Залуухан басаган голой эрьедэ һуугаад, модон түйсэ соогоо яаралгүйхэн уһа удхажа хэнэ. Ямаршьеб даа, абаһаар таахын аргагүй гүниг бодолдо диилдэнхэй. Зулгы һайхан залуу наһан, дүлэтэмэ халуун инаг дуран тухай бодомжолно гэжэ һанахаар. Саагуурнь залуу һогоон хүнгэхэнөөр алхална. Зэрэлгээтэ талын дунда гансаардаад, хани нүхэрөө үгылнэ хэбэртэй. Залуу наһанай дүлэтэмэ шанга инаг дурые, сэлмэг һаруул ажамидаралые уран зурааша тон зүб тэмдэглээ.

Буряадай мэдээжэ зохёолшо Чимит Цыдендамбаев Байгал-Амарай түмэр харгы барихаа ерэһэн залуу барилгашадта магтаал шүлэг зорюулаа. Энэ шүлэгөөр журнал нээгдэнэ. Уран зохёолшо Матвей Осодоевой «Адуушанай хүбүүн» гэжэ туужын түгэсхэлые һонирхон уншамаар. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ үе сагта холын хүдөө бригадада болоһон үйлэ хэрэг зураглан харуулна. Гансашье шуһата тулалдаанай боложо байһан газарта хүшэр хүндэ бэшэ, харин хүдөөгэйхидэй байдал бэрхэтэй байгаа гэжэ автор тэмдэглэнэ. Тингэбэшье эрэшүүлэй хэхэ ажалые ямаршьегүй хэжэ, илалтын түүхэтэ үдэрые дүтэлүүлсэжэ байһан эхэнэрнүүд, үбгэд, үхибүүд уйдхар зоболондо нэрбэгдэжэ ябанагүй, харин бүришье урма зоригтойгоор хүдэлхэ юм. Тэдэнэрэй хани харилсаае, түхэл шэнжые, абари зангые зохёолшо онсо өөрын маягтайгаар, уран хурсаар зураглан харуулна.

«Очерк, публицистикэ» гэжэ гаршаг доро журналист Д. Дугаровай «Аха нютагтаа алдартай», И. Нечаевай «Арад зоной элүүр энхын түлөө» гэжэ очеркнууд толилогдоо. Нютагтаа алдартай, үнэхөөрөөшье ажалша бэрхэ хүнүүдэй ажал хэрэгые, һанал эрмэлзэлые тэдэнэр тодо хурсаар зураглажа шадаа. Фото-зурагуудые олоор хэрэглэһэниинь һайшаалтай.

Уран зохёолшо Михаил Жигжитовэй «Далай шадарай дайда» гэжэ романай үргэлжэлэл толилогдоо. Тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо Исай Калашниковай «Шуһата зэбүүн саг» гэжэ түүхэтэ роман хэблэгдэжэ эхилээ. «...Энэ романай баһа нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, хоорондоо үһөө хиһаатай Монголой олон угсаатанай ажабайдалые тон үргэн дэлисэтэйгээр, айхабтар гүнзэгыгөөр харуулһан ябадал болоно» гэжэ академик А. Окладников түүхын эрдэмэй доктор В. Ларичев хоёр оролто статья соогоо бэшэнэ. Энэ зохёолые уншагшад һонирхон уншахал байха.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ц. А. Дугарнимаев, уран зохёолшо Доржо Эрдынеевэй «Хүлэг инсагаална» гэжэ роман тухай шэнжэлэл бэшэжэ, зохёолойнь һайн талые, мүн дутагдалнуудые тон зүбөөр тэмдэглээ. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат У-Ж. Дондуковой нилээд томо статья дотор Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай хэлэ бэшэгэй талаар хэһэн шэнжэлгэнүүд тухай һонирхолтойгоор хэлэгдэнэ.

Гадна поэдүүд Ч.-Р. Намжилов, С. Ангабаев гэгшэдэй шэнэ шүлэгүүдтэй танилсахат. Эдир уншагшадта зорюулагдаһан «Хараасгай» гэжэ дэбтэртэнь Гэлэгма Бадмаевагай «Хоккей» гэжэ рассказ тунхаглагдаа. Журналай гадарай гурбадахи хуудаһанда уран зурааша А. Алайон гэгшын «Үнгэрһэн сагаа һанан дурсахада» гэжэ зурагые һонирхон харамаар. Буряад хубсаһанай элдэб янзын түхэл шэнжэнүүдые зурааша харуулна.

Журналайнгаа удаадахи номерто зохёолшодой ямар зохёолнуудые тунхаглаха байһанаа мэдүүлһэниинь зүбтэй гэжэ һанахаар.

В. НАМСАРАЕВ.

Хүн болохо багаһаа...

МЭРГЭЖЭЛ

Балшар бага наһанһаа ажал хэжэ һурагты гэжэ Сергейн эхэ, эсэгэнь үхибүүдтээ ходо хэлэжэ, захижа ябадаг бэлэй. Һургуулиин һүүлээр Сергей колхоздо ошожо өөрынгөө һайн дураар хүдэлхэ гэһэн зүбшэл эсэгэһээ асуугаа һэн.

Эсэгэнь нэгэшье арсаагүй. Өөрөө мэдэ, хүдэлөөл хадаа хүн зондо туһатайгаар хүдэлхэ, бээ һайнаар абажа ябаха юм гэжэ захиһан байгаа. Хүбүүншье эсэгын захяа сээжэ соогоо мүнхын дуһал мэтэ бүхөөр хадагалан абаба. Колхоздо хүдэлхэ болоһон хүбүүнэй досоо аятай зохид болоо бэлэй.

Колхоздо ошоод байхадаа Сергей хүбүүн юу хэжэ шадаха байһанаа хэндэшье хэлээгүй, хэн юун гэжэ хэлэнэб, хүнэй үгөөр ябаба. Түрүүшын үдэрһөө Сергей хүбүүн Сэдэн хонишондо туһалхаар эльгээгдэбэ. Эндэнь хурьга абалгын халуун хаһа түлэг дундаа байгаа. Сергей хото, хорёо соо байһан хурьгадые эдеэлүүлдэг байба.

Хурьгадшье томожон тэнжээгдэжэ, хоног ошохо бүри ехэжэн собхоролдоно. Хурьгадайнгаа собхоролдон наадахада, хүбүүн бүри хүхюунээр тэдэнээ хаража һонирхоно. Сэдэнэй отара хурьгадаа бултыень абаад байхадаа, 500 хонитой болобо. Эдэниие хүхэ ногоон дээрэ гаргахадаа урма баяраар сэдьхэлшни халихал. Хонишон Сергейе ажалша хүбүүн гэжэ магтадаг һэн. Хурьгадые хүхэ ногоон дээрэ гаргалсаад, Сергей правленидэ ерэбэ. Хонин ажалай бригадые даагша Егор Аюшеевич Хантагаев хүбүүе нуга сабшалан һайжаруулгада хабаадалсуулба. Тэрэ ажалаа хоёр һарын болзор соо дүүргэбэд.

«Улаан-Аха» колхоздо Максим Лопсонович Дугаров, Сергейн аха малай аргашанаар хүдэлдэг юм. Максим Лопсонович правленидэ хандажа, Сергей хүбүүе ветсанитараар ажалда оруулха гэһэн зүбшөөл абаба. Тэрэ үдэрһөө Максим Сергей хоёр гүүртэ, отара, фермэ бүхэндэ ябажа, адуу мал эмшэлхэ, хото-хорёодо дезинфекци хэхэ ажалтай болобод. Сергей энэ ажалдаа хэдэн жэл хүдэлбэ.

Залуу хүн «ургажа байһан улаан бургааһан» мэтэ, үдэр хоног ошохо бүхэндэ дүршэлтэй боложо, ганса нэгэн мэргэжэл хараад ябахагүй гэжэ бододог болобо. Энэншье зүбтэй. Колхозой ахалагша механик, үнинэй коммунист, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Шүлтым Лопсонович Гомбоев Сергей хүбүүе механигай ажалтай танилсуулхам гэхэдэнь, правлениин гэшүүд зүбшөөгөө һэн.

Сергейн эсэгэ Лопсон Гомбоевич Дугаров «Улаан Аха» колхозой тогтоһон үдэрһөө ахалагша бухгалтераар ажаллаһан, түрүүлэгшээршье хүдэлөө һэн. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда эрэлхэг зоригтойгоор хатуу шанга тулалдаанда хабаадаа. Шэн зоригто габьяагай түлөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын хоёрдохи шатын орденоор, хэдэн медальнуудаар шагнагдаһан. Фронтһоо ерээд түрэл колхоздоо түрүүлэгшээр ажаллаа һэн.

Машина, трактор заһаха болоходоо Сергей хүбүүн ехэ оролдосотой, заалгахэ, ойлгожо абаха юумэеэ үдэр бүхэндэ олоод байха. Али хажуудань ямар нэрэтэй хэрэгсэл байхаб, хайшан гээд тааруулхаб, хоноохоб гэжэ һонирхохо, заалгаха. Һонирхохо бүхэндэнь Шүлтым Лопсонович хэлэжэ үгэхэ. Трактористнуудтай хамта гаража шэнэ газар хахалалсаха, барилгын модо шулуу зөөлсэхэ, тракторай рульдашье һуугаад туршаха, тиигэ тиигэһээр техникэ ябуулжа шадаха, оньһон аргыень мэдэдэг болобо.

Колхозой хуушан механизаторнуудан хамтын зүбшөөлөөр колхозой правлени Сергей хүбүүе трактористын курсада эльгээе гэжэ зүбшэһэн байгаа. Энэнь ахалагша механик Шүлтым Лопсоновичой гаргаһан үүсхэл болоно. Жэлэй туршада Сергей хүбүүн курсаяа эрхимээр дүүргэжэ, механизаторай үнэмшэлгэтэй бусажа ерэбэ.

Мүнөө Сергей колхозой гэшүүн болонхой. Оролдосотой бэрхэ тракторист хүбүүн комсомолой гэшүүн болохо гэжэ бэлдэжэ байна.

Д. ДУГАРОВ.

Социалис оронуудаар

НЕФТЕХИМИИН ХҮСЭН УРГАНА

СОФИ. Бургасай нефтехимиин комбинат — НРБ-гэй химиин промышленностиин томо предприяти. Арбан жэлэй саада тээ эндэ Болгариин түрүүшын бензин абтаһан юм. Этилен, бензол, синтетическэ каучук гэхэ мэтэ нефтехимиин продуктнууд орон дотор эндэ түрүүлэн үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ һэн. «Нефтохим» гэжэ түрэнэй ажахын нэгэдэлэй гаргадаг продукциин 86 процентые энэ комбинат үйлэдбэрилэн гаргадаг байна.

Комбинадай хүсэн үргэдэн нэмэнэ. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, 1975 он болотор комбинат энэ жэлэй эхиндэ үйлэдбэрилэгдэдэг байһанһаа хоёр дахин ехэ нефть буйлуулдаг болохо байна. Мүнөө эндэ газай серэ үйлэдбэрилхэ цех баригдажа байнхай. Энэ цех совет проектээр баригдажа, совет түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха. Хүдөө ажахыда, хэмэл утаһа, медицинскэ препарадуудые үйлэдбэрилгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг 14.500 тонно химиин үнэтэ продукци тус цех үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо. Болгариин барилгашад болон хабсаргагшад энэ барилгаяа сентябриин 9 — орон дотор социалис революциин илан мандаһаар 30 жэлэй ойн һайндэр болотор ашаглалгада тушаахаар уялга абанхай.

ХАНИ НҮХЭДЭЙ ДҮИ ДҮРШЭЛ

БУДАПЕШТ. Балатон гэжэ суута нуурһаа холо бэшэхэнэ оршодог Тамаши тосхон һаянай олон хүн зоной дура татадаг болонхой. Юуб гэхэдэ, эндэ гансал венгер мэргэжэлтэд бэшэ, мүн хари гүрэнүүдэй эрдэмтэд болон инженернүүдэй дура татадаг шэнэ предприяти хүдэлнэ. Ургамалай протеинэй белогой «Экстрат» гэжэ холисо энэ предприятида үйлэдбэрилэгдэнэ.

Энэ нютагта элбэгээр ургадаг люцернэ, элдэб бусад ногоон, горох, наран сэсэг продукциин түүхэй эд болоно. Часай туршада предприяти зургаан тонно тэжээлые белогой холисо болгожорхино.

Арадай Венгридэ белогой холисые промышленна аргаар үйлэдбэрилгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Тамашидахи завод мүнөө дээрээ иимэ түхэлэй гансахан предприяти юм. Туршалгашье һаа, һайн талаяа харуулһан туршалга гээшэ.

«БОТАНА» — РЕКОРДСМЕНҮҮДЭЙ ГУТАЛ

ПРАГА. Эдэ үдэрнүүдтэ 25 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхээ байһан «Ботана» гэжэ комбинат рекордсменүүдэй гутал гэжэ зүбөөр нэрлэгдэдэг. Хоёр миллион паар спортивна гутал жэл бүри оёжо гаргадаг юм. «Ботанын» цехүүдһээ спортсменүүдтэ хэрэгтэй һорилгын хүнгэн гуталнуудһаа эхилээд, хадаһаа санаар һолжорходо үмдэхэ хүндэ ботинканууд болотор — элдэб янзын гутал гаргагдадаг гээшэ. Эндэ спортивна 250 ондоо түхэлэй гутал гаргагдана.

«Ботанын» конструкторнууд болон модельернүүд предприятиин спортивно-техническэ соведтэ спортивна гуталай шэнэ түхэлнүүдые дурадхадаг. Тэдээн cooһoo эгээл тааруунь совет шэлэн абаад, гутал оёдог. Тэрэнииень Чехословакиин эрхим спортсменүүд үмдэжэ туршадаг. Тэрэнэй һүүлээр шэнэ гутал олоорнь оёхоор үйлэдбэридэ эльгээгдэдэг.

«Ботанын» продукциие бүхы дэлхэйн спортсменүүд дуратайгаар хэрэглэдэг. Продукцинь 35 орондо, тэрэ тоодо Советскэ Союз руу эльгээгдэдэг. Канадын, Швециин, Финляндиин спортивна эмхинүүд фабрикын бүтээһэн зүйлнүүдые худалдан абана.

ЛЕЙПЦИГЭЙ ЯАРМАГЫЕ УГТУУЛАН

БЕРЛИН. Энэ жэлэй сентябрьда Лейпцигтэ болохо уласхоорондын намарай яармагта дэлхэйн 50 оронной 6 мянган промышленна предприяти болон гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүд хабаадахаар бэлдэжэ байнхай. 80 оронһоо айлшад Лейпцигтэ сугларха юм. Берлиндэ болоһон пресс-конференци дээрэ яармагай генеральна секретарь директор Фридрих Вонзак үгэ хэлэхэдээ, иимэ тоо баримтануудые дурдаба.

Социалис оронуудай дундаһаа Советскэ Союз яармагта эгээл эдэбхитэйгээр хабаадаха байна. СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай 22 эмхи эндэ хабаадаха. Болгари, Венгри, ГДР, Польшо, СССР болон Чехословаки яармагта «Интератоминструмент» гэһэн тусхай выставкэ эмхилхэхэ юм. Энэнь СЭВ-тэ хабаатай оронуудай атомай хүсые амгалан байдалай хэрэгтэ хэрэглэхэ шэнэ шиидхэбэринүүдтэ зорюулагдаха.

«ПОЛЬФЫН» ЭМҮҮД

ВАРШАВА. Эндэхи фармацевтическэ комбинат һарын амаралтада гараба. Промышленна ехэ предприятиин түсэбөөр хараалагдаһан зогсолго ингэжэ эхилбэ. Комбинадай коллектив нэгэ мүһэн амаралтада гарадаг заншалтай. Тэрэ үедэнь үйлэдбэриин цехүүд соо заһабарилагшадай бригаданууд түхеэрэлгэнүүдые нарин нягтаар хаража үзэнэ. Үйлэдбэридэ болоһон заһбарлал жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ нүлөөлдэггүй. Юундэб гэхэдэ, заһабарилагдаһан станогууд болон машинанууд бүхэли жэл соо эбдэрэнгүй хүдэлгэгдэдэг.

«Польфын» хүдэлмэрилэгшэд һарынгаа амаралтада гарахадаа, энэ жэлэйнгээ зургаа һарын даабариие дүрбэн процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байгаа.

Комбинадай гаргаһан продукциин ехэнхинь хилын саана, Советскэ Союз эльгээгдэдэг юм.

(ТАСС).

ЛЬВОВ. Немец-фашис булимтарагшадhаа Львовые Совет Армиин сэрэгшэдэй сүлөөлhөөр 30 жэл байгша оной июлиин 27-до гүйсэбэ. Фашис булимтарагшадта Львовой эзэмдэгдээд байха үедэ партизанууд тэрэниие сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэ туhа хүргэhэн байгаа.

Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ Львов хото hэргээн бодхоогдожо, танигдахаар бэшэ болотороо хүгжэн hалбарба. Эндэ промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд, соёлой ордонууд, байрын гэрнүүд урган бодоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үхибүүд, ехэшүүл ветерануудые, үнгын hайхан баглаа сэсэгүүдые Совет Армиин Алдар солын хүшөөгэй дэргэдэ үдэр бүри шахуу табижа байдаг.

ТАСС-ай фотохронико.

Футбол

ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНДАА ТЭНСЭБЭ

Ээлжээтэ наадаяа үнгэргэхөөр Шэтын «Локомотив» командада манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд айлшалhан байгаа. Наадан августын 2-ой үдэр үнгэргэгдэhэн. СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай футболистнууд, хэнэйшье мэдэhээр, тээсгэнэй Алас-Дурна зүг руу айлшалаад ерэхэдээ, гурбан—Владивостогой «Луч», Хабаровскын СКА, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командануудта шүүгдэжэ ерээ hааб даа. Харин дүрбэдэхи командатай — Южно-Сахалинскын «Сахалинтай» наадахадаа тэнсээ бэлэй. Тиигэжэ абажа боломоор найманhаа нэгэл очкотойхон нютагаа бусажа ерэhэн байгаа.

Гэртээ Эрхүүгэй «Авиаторые» 2:1 тоотойгоор шүүгээд, ээлжээтэ — арбан юhэдэхи уулзалгаяа үнгэргэхөөр Шэтын футболистнуудта айлшалаа бэлэй. Тиихэдээ энэ уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор дүүргэжэ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлэнхэй (дүн хамта 20 очкотой болоод) нютагаа бусажа ерэбэ.

Мүнөөдэр «Сэлэнгэ» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ наадахань. Айлшаар манайда зоно соогоо хоёрдохи hуурида гараад ябаhан Благовещенскын «Амур» команда ерэнхэй. Айлшад мүнөөдөө дүн хамта 27 очкотой болоод ябана. Эдэнэр урдахи уулзалгадаа Эрхүүгэй стадион дээрэ «Авиатортай» наадахадаа, талмайн эзэдые 2:1 тоотойгоор шүүhэн байна.

Наадан үдэшын 6 час 30 минутаhаа эхилхэ.

Манай корр.

Хүнгэн

атлетикэ

РОССИ СООГОО ДҮРБЭДЭХИ

«Ажалай резервнүүдэй» спортсменүүдэй дунда Россин Федерациин түрүү hуури эзэлхын түлөө Калуга хотодо эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэhэн энэ наадаанда хабаадалсаhан 25 командын дундаhаа манай республикын суглуулагдамал команда дүрбэдэхи hуури эзэлжэ ерэбэ.

Манай спортсменүүд соохоо Владимир Вторушин, Анатолий Карабан гэгшэд гурбан алхасаар hүрэхэдөө бултанhаа холо hүрэжэ, нэгэдэхи, хоёрдохи hууринуудые эзэлhэн байба. Мүн Владимир Чанцев балта бусадhаа холо шэдэжэ эрхимлэбэ.

Басагад соохоо Нина Каретникова 3000 метрэй зайе 11 минута 05,2 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлээ. Тиихэдэ эрэшүүлэй дунда 400 метрэй зайда урилдагшад соохоо Владимир Константинов хоёрдохи hуурида гараhан байгаа.

Б. МИРОМАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Республикын ажахынуудта ниитын адууhа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэлгын ябаса тухай материалнууд толилогдобо. ТАСС-ай hүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Ажахы бүхэндэ холын бэлшээри бии болгохо, тэрэниинь hайжаруулха» — тусхай хуудаhан.

Гурбадахи хуудаhанда. Ехэ замай эхин» — очерк. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Уран шүлэгэй долгин дээрэ. Нютаг — нютагай hонинууд. Спорт. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ, 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — «Ерыш наашаа, онтохон!» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 19.35 — Телевизионно hонин. 19.55 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаhан программа. 20.35 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 20.55 — «Надя Рушевагай зурагууд». Выставкын залhаа репортаж. 21.35 — «Фермэнүүдтэ — баян бардам тэжээл». 22.05 — «Монолог» — уран hайханай фильм.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ПОРТУГАЛИ: колониализм хосорон hалана

Гвинея-Бисаугай, Анголын, Мозамбигай арадуудан өөрыгөө тодорхойлхо эрхэ, тэрэ тоодо бэеэ даанхай байдалтай болохо эрхэ мэдэрхэ тухай шиидхэбэри Португалиин гүрэнэй совет абаhан байна. Энэ шиидхэбэриие оронойнь хүн зон, мүн бүхы дэлхэйн, илангаяа Африкын хүн зон гүнзэгы ехэ баяртайгаар угтаа.

Лиссабондо олон түмэн зоной хабаадаhан митинг болоо. Энэ митингые коммунис, социалис, арадай-демократическа партинууд эмхидхээ юм. Тэрээндэ хабаадагшад правительствада хандаhан Хандалга баталан абаа. «Колониализмын үе сагай хосорон дүүрэhэнтэй дашарамдуулан, омог баяртай байhан» тухайгаа Португалиин арад зоной үмэнэhөө тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ. Буудалдаагаа болюулха тухай соносхоhон Мозамбигта үсэгэлдэрэй дайсад—Мозамбигые сүлөөлхэ патриотическа фронтын (ФРЕЛИМО) сэрэгшэд ба Португалиин армиин солдадууд—хамтааран харгы замууд дээрэ табигдаhан минэнүүдые үгы хэжэ эхилээ. Ой шэдхэ сооhоо гаража эхилhэн ФРЕЛИМО-гой партизануудые нютагай хүн зон, тэрэ тоодо нүүжэ ерэhэн сагаан шарайтайшуул хани халуунаар угтана. Африкан правительствын хүтэлбэри доро hаяын сагта энэ орон дотор амгалан байдал тогтоогдохо гэжэ найдажа байhанаа Анголын газетэнүүд элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Португали хадаа Африкадахи колонинуудаа 500 гаран жэлдэ мүлжэн дарлажа байhан юм. Салазар-Каэтану гэгшэдэй фашис засагаархид Анголын, Мозамбигай, Гвинея-Бисаугай арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөе буу шуугай хүсөөр дараха гэжэ hэдэhэн байгаа. Колониальна дайн 12 жэл соо үргэлжэлөө. Энэ дайнда олон түмэн хүнүүд алуулаа, энэ дайн Португалиин жэлэй бюджедэй хахадынь шахууе жэл бүри залгижархидаг байгаа.

Правительствын шэнэ шиидхэбэриие Португалиин аша туhада «урбаhан» ябадал гэhэншүүгээр сэгнэдэг зарим тэды бүлэгүүд Лиссабондошье, колонинуудташье бии. Гэбэшье түрүү үзэлтэй хүсэнүүд тад ондоо hанамжа баримталдаг байна. Колониальна дайе болюулhан ушар ороной экономикые хүшэ хүрэшэгүй сэрэгэй гаргашануудhаа сүлөөлхэhөө гадна, уласхоорондын оршондо Португалиин гансаардаха ябадалда эсэс табиха, социалис, мүн Африкын ба араб оронуудтай харилсаагаа улам саашадань хүгжөөхэ зам нээжэ үгэхэ гээд тэдэнэр тэмдэглэнэ. «Африкын газар дайдануудай хүгжэхэ замаа тодорхойлхо эрхыень мэдэрэлгэ хадаа Португалиин түүхэдэхи эрид эрьелтын шата мүн», — гээд Португалиин Коммунис партиин генеральна секретарь А. Куньял мэдүүлээ.

Урдань колонинууд байhан гурбан оронуудай дундаhаа Гвинея-Бисау гэжэ республикые Португали эгээл түрүүн сүлөөтэ гүрэн гэжэ мэдэрхэ байха гээд харин хэблэл hанамжаяа бэшэнэ. Тэрэшэлэн Анголын ба Мозамбигай ерээдүй тухай хэлсээнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Венэдэ болоhон гурбан уулзалгын hүүлээр

19 гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд Венэhээ өөhэд өөhэдынгөө оронуудта ошохоёо бусаба. Тэдэнэр Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые болон буу зэбсэгүүдые хороохо тухай хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа hэн. Эдэ хэлсээнүүдтэ зунай амаралта соносхогдоо. Хэлсээнүүдтэ хабаадалсаhан оронуудай ниислэл хотонуудта мүнөө энэ гурбадахи уулзалгын дүнгүүд согсологдоно, али алин оронуудай баримталдаг хараа шугам шэнжэлэгдэнэ, ерээдүй сагта бэелүүлэгдэхэ арга замууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьhаа хойшо забhарлажа байгаад үргэлжэлhэн Венэдэхи эдэ хэлсээнүүд Европодохи политическэ оршон байдалые hайжаруулhан ушар дээрэ сэрэгэй талаар түгшүүрилые hуларуулха ябадал нэмээхэ үүргэтэй. Энэ асуудал угаа хүшэр хүндэ, орёо юм. Бүгэдын hанамжын ёhоор эдэ хэлсээнүүдтэ нилээд горитой хүдэлмэри хэгдээд байна. Эдэ бүхы асуудалнуудаар даамгай зүбшэлсөөн хэгдээ. тэрээндэ хабаададаг бүхы оронуудай баримталдаг хараа шугам элирхэйлэгдээ. Энэ шухала асуудалаар тодорхой хэлсээ баталха хүсэлэнтэй байhан тухайгаа али бүхы таланууд мэдүүлээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Социалис оронуудай баримталдаг хараа шугам СССР-эй, ГДР-эй, ПНР-эй ба ЧССР-эй делегацинуудай оруулhан хэлсээнэй проект соо найруулагданхай. Ямар нэгэ ороной аюулгүй байдалые хохидуулангүйгөөр сэрэгүүд болон зэбсэгүүдые адли тэгшээр, үргэлжэдэнь хороохо гэhэн үнэн зүб гол ёhонуудта тэдэнэй баримталдаг хараа шугам үндэhэлдэг юм. Энэ проектын ёhоор, хэлсээндэ хабаадагшад—Бельги, Англи, ГДР, Канада, Люксембург, Голланди, Польшо, СССР, США, ФРГ ба Чехословаки hаяын жэлнүүдтэ түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ тооё адли тэгшээр хэдэн арбаад мянган хүнүүдээр хороохо уялгатай. Социалис оронуудай оруулhан дурадхалнууд сэрэгүүд ба буу зэбсэг горитойгоор бага болгоhоной ашаар түбэй Европодо сэрэгэй талаар түгшүүрилтэ байдалые hуларуулха ябадал хангана.

Зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгые хороохо тушаа баруун зүгэй оронуудай оруулhан дурадхал тэгшэ эрхын, бэе бэеэ ойлголсолгын, оронуудай аюулгүй байдалда хохидол ушаруулхагүй гэhэн гол ёhонуудтай зүришэлдэнэ. Баруун зүгэй оронууд нэн түрүүн имагтал СССР-эй ба США-гай газар дээрэхи сэрэгүүдые хороохо ябадал дурадхана. Тэрээнhээ гадна, НАТО-гой ба Варшавска договорой газар дээрэхи сэрэгүүд тоогоороо адли бэшэ гэhэншүү шалтаг дурдаад, Советскэ Союз США-да орходоо, 2,5 дахин олон сэрэгүүдые түбэй Европоhоо гаргаха ёhотой гэжэ тэдэнэр хараална. Баруун зүгэй бусад гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолго болзоргүй удаан саг соо хойшолуулагдана. Баруун зүгэй оронуудай түсэбэй үшөө нэгэ горитой дутагдалынь юуб гэхэдэ, ядерна буу зэбсэгээр хангагдаhан агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд ба частьнууд тухай асуудалые оройдоошье дайрангүй гараhан байха юм. Эдэ бүгэдэ хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдээ болон буу зэбсэгээ бодотоор хороохо ябадалhаа хулжахые хүсэжэ, НАТО-гой нүлөө ехэтэй бүлэгүүд мэхэ гохёо үшөөл гаргаhаар гэhэн hанамжа түрүүлнэ.

«Бусад социалис оронууд мэтэ, Советскэ Союз буу зэбсэг бүтээлгые хизаарлаха, hүүлээрнь буу зэбсэг хороохо гэжэ хараалhан эрид шууд хэмжээнүүдые абахаар бэлэн гэжэ нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ hэн. Бидэ, тодорхойлон хэлэбэл, Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгые хороохо тухай хэлсээ баталхаар бэлэмди гэжэ үшөө дахин дабтан хэлэнэбди», — гэжэ Польшын сеймэй сесси дээрэ Варшавада тээсгэн үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев тэмдэглээ hэн.

Советскэ Союзай баримталдаг энэ хараа шугамые гансашье Европын бэшэ, мүн ондоо түбинүүдтэхи оронуудай олонинитэ бүри гүнзэгы ехээр ойлгон угтадаг, бүри ехээр дэмжэдэг юм.

С. КУЛИК,
И. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусагтай Крымдэ уулзаhан тухай социалис оронуудай хэблэл мэдээсэнэ. Аха дүү хоёр Компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга үнэн зүрхэнэй, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөөжэ, КПСС-эй ба КПЧ-гэй хоорондохи али бүхы харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ, мүн уласхоорондын оршом соо хоёр ороной ябуулгануудые залан хүтэлхэ гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна гэжэ Прагын «Руде право» газетэ бэшэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Москвада болоhон долоодохи сесси тухай дэлхэйн газетэнүүд мүн лэ мэдээсэнэ. Россин Федерациин хүн зоной байдалда хабаатай бүхы асуудалнуудые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ гэжэ Болгариин «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ.

Ургаса хуряалгын ябаса тухай Польшын «Трибуна люду», Венгриин «Непсабадшаг», Румыниин «Скынтейя» газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. **Хүгжэжэ байгаа оронуудтай Арадай Болгариин экономическа харилсаанай урган хүгжэжэ байлгада** зорюулжа, Софиин «Кооперативно село» газетэ статья тунхаглаа. Мүнөө үедэ НРБ хүдөө ажахын машинануудые Азиин, Африкын, Латин Америкын 40 гаран гүрэндэ эльгээнэ гээд эндэ хэлэгдэнэ.

Кипртэхи байдал Баруун Европын оронуудай хэблэлэй анхаралда байhаар. Франциин «Юманите» газетэ Никозиhаа, Афинаhаа, Анкараhаа ерэhэн корреспонденцинүүдые «Байлдаанууд үргэлжэлhөөр» гэhэн гаршаг доро тунхаглаба. Арал дээрэ буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе хоёр тала эбдэhээр. Кипртэ бэеэ дааhан, дулдыданги бэшэ байдал олгоhоной ашаар арал дээрэ амгалан байдал hэргээжэ болоно гээд Италиин «Унита» газетэ тэмдэглэнэ.

Франциин премьер-министр Ж. Ширагай хани ёhоной албанай хэрэгээр Данида ерээд бусаhан тухай Англиин хэблэл мэдээсэхэдээ, Копенгагенда болоhон хөөрэлдөөнүүд «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэй хоорондо зүришэлдөөтэй байhыень үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ гэжэ тэмдэглээ.

Июль hарада США-да хүдэлмэришэдэй 5,3 процентэнь ажалгүй болоhон байна гэжэ Ажалай министерствын мэдээсэлые американ ехэ ехэ газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаhануудта тунхаглана.

Өөhэдынгөө байдалые өөhэдөө тодорхойлхо эрхэ колонинуудта олгохо гэhэн Португалиин Саг зуурын правительствын шиидхэбэри ехэ удха шанартай байна гэжэ Африкын ба Араб оронуудай хэблэл тэмдэглэнэ.

СССР-эй ба Индиин хоорондо эб найрамдал, хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоохо тухай договорой баталагдаhаар гурбан жэлэй ойдо зорюулагдаhан материалнуудые Индиин газетэнүүд толилбо.

(ТАСС).

ПРАГА

Худалдаа наймаан үргэдэнэ

ТАСС

Байгша оной түрүүшын хахадта, 1973 оной энэ үеынхитэй жэшэбэл, ЧССР-эй ба СССР-эй хоорондо худалдаа наймаанай харилсаа холбоон 7,4 процентээр үргэдэhэн байна. Чехословаки эд бараа СССР-тэ эльгээлгээ — 4,5 процентээр, харин Советскэ Союз эдлэл хэрэгсэлнүүдые ЧССР-тэ худалдалгаяа 10,6 процентээр дээшэлүүлээ.

ЧССР-эй ба СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министерствэнүүдэй хамтын комиссиин заседани дээрэ энээн тухай мэдээсэгдэhэн байна. 1974 оной түрүүшын хахад жэлдэ баталагдаhан хэлсээнүүдэй үндэhөөр нэгэ нэгэндээ эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые худалдалгын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

АДДИС-АБЕБЭ

Эфиопидохи байдал

ТАСС

Эфиопиин радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, Эфиопиин премьер-министр байhан Энделкачеу Макonнениие зэбсэгтэ хүсэнүүд барижа хааба.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эрилтээр тэрэ правительствын толгойлогшын тушаалhаа долоон хоногой урда тээ буулгажа, орондонь Микаэль Имру гэгшые император премьер-министрээр томилоо hэн. Арад зондо найдуулагдаhан реформонуудые бэелүүлгэдэ тойбо татажа, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондо хёмороо гаргахые hэдэбэ гэжэ сэрэгэйхид Энделкачеу Макonнениие гэмнэhэн байгаа.

Радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, үшөө юhэн ажал ябуулагша, тэрэ тоодо императорскэ соведэй гэшүүн Абебе Ретта Энделкачеу Макonнентой хамта баригдан хаагдаа.

КАБУЛ

Аграрна секторэй амжалтанууд

ТАСС

Афганистанай хүдөө ажахые хүгжөөлгэ ороной республиканска правительствын гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Республиканска байгуулалтын тогтоогдомсоорнь, 1973—1974 онуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ программа шэнэ правительство абаа hэн.

Үнгэрhэн жэлэй турша соо энэ талаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. «Хадда», «Газнабад» гэжэ жэшээтэ фермэнүүдтэ шэниисын, цитрусэй, оливкын ургаса дээшэлhэн байна.

1973 ондо сагай уларилай таарамжатай hайн байhан дээрэhээнь бүхы орон дотор шэниисын үндэр баян ургаса хуряагдаа — 270 мянган тонно. Хлопогой ургаса 60 процентээр дээшэлжэ, 175.800 тоннодо хүрөө.

УЛААН-БААТАР

МНР-эй түмэр замшадай үдэр

ТАСС

Август hарын түрүүшын амаралтын үдэртэ МНР-эй түмэр замшадай hайндэрые тэмдэглэдэг заншал Арадай Монголдо тогтонхой.

Улаан-Баатар хотые шулуу нүүрhэнэй Налайха гэжэ уурхайтай холбоhон 42 километр утатай нарихан харгы республикын түмэр замай транспорт хүгжөөлгэдэ эхи табиhан байна. Мүнөө Трансмонголой зам ороной үргэн нэлэнхы газар дайда дээгүүр хойноhоо урагшань, зүүн тээhээ баруулжань hэтэ гарана. Тиихэдээ экономическа гол шухала районуудые, промышленна түбүүдые холбоно.

Советскэ Союзай аха дүүгэй туhаламжаар Монгол орондо түмэр зам баригдаа. Монгол, совет түмэр замшад хамтадаа хүдэлhэн байна.

Түмэр замшад социалис ажалай түлөө мүрысөөнэй үүсхэлшэд болоо. Улаан-Баатарай түмэр замай коллектив республика дотороо түрүүлэн социалис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байгаа.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ түмэр замшад үндэр урэ дүнгүүдые туйлаба. Зургаа hарынгаа даабари дүүргэхэhээ гадна, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлээ. Ашаа зөөхэ түсэб—100,5 процентээр, пассажирнуудые зөөлгэ 100,3 процентээр дүүргэгдээ.

СОФИ

Баярай суглаан Софида болобо

ТАСС

Болгариин профсоюзай хүдэлөөнэй 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан эндэ болобо. Болгариин Профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ М. Мишев суглаан дээрэ элидхэл хэхэдээ, Болгариин Коммунис партяар хүтэлбэрилэгдэhэн профсоюзууд капиталис дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр хүдэлмэришэн ангиин хэдэг тэмсэлэй hургуули болоно гэжэ Болгариин профсоюзай хүдэлөөнэй хүгжэлтын бүхы түүхэ элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэмдэглээ. Социалис революциин илаhанай hүүлээр профессиональна Союзууд арадай засагай хүсэн түгэс түшэг тулгуури, социализмын эдэбхитэй байгуулагша болоhон байна. Ороной профсоюзууд аха дүү социалис гүрэнүүдэй профсоюзуудтай, нэн түрүүн совет профсоюзуудтай харилсаа холбоогоо таhалгаряагүй үргэдхэhэн байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. СССР, тэрэнэй бүхэдэлхэйн түүхэтэ дүй дүршэл Болгариин профсоюзуудта социализм ба коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь хүсэ шадал, ухаан бодол, урма зориг нэмээн бадаруулhан барагдашагүй эхин булаг болодог байгаа, боложошье байhаар гээд М. Мишев мэдүүлээ.

ДЕЛИ

Индиин гадаадын политикые парламент hайшааба

ТАСС

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума Советскэ Союзтай ба бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоомнай улам хүгжэн бэхижэнэ гэжэ Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх ороной түбэй парламентын (дээдэ палата) Штадуудай совет дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёhоной албанай хэрэгээр нёдондо ерэлгын дүнгүүдтэ дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

Энэ уулзалгын үедэ баталагдан абтаhан документнүүд удаан болзорой, али алиндань ашатай туhатай байна гэжэ министр тэмдэглээ. Советскэ Союзай ба Индиин арадуудые нэгэдүүлдэг хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ зорилготойгоор эдэ хэлсээнүүд баталагдаhан байна.

ВАШИНГТОН

Алууршадай гарыень татаха

ТАСС

Чилидэхи эрхэ сүлөө ба демократиие дэбhэhэн сэрэгэй хунтын хорото муухай аашануудые американ олонинитэ, хуули гаргагшад буруушаана. Сальвадор Альендиин правительствын тала баридаг дүрбэн хүниие буудажа алаха шиидхэбэри гаргаhан Пиночедэй шэнэ гэмтэ хэрэгые 25 хүнhөө бүридэhэн түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүд, бүлэг сенаторнууд буруушаажа байhанаа мэдүүлбэ.

АНГЛИ. Лондондо, мүн ороной бусадшье зарим городуудта студентнэрэй хүсэтэ манифестацинууд болоо. Тэрээндэ хабаадагшад фашизмда эсэргүү жагсаалые Лондоной полициин тараан намнаха үедөө 21-тэй Кевин Гейтли гэгшые алаhандань ехээр дураа гутан эсэргүүсэн буруушааба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лондондо студентнэрэй демонстрациин үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03589. Заказ № 00444